

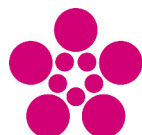
JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

Vladimíra Legátová

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Bakalářská práce

Dopad ESF na rozvoj školství v Jihočeském kraji

Vypracovala: Mgr. Vladimíra Legátová
Vedoucí práce: Ing. Jana Žlábková, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mgr. Vladimíra KOTENOVÁ**
Osobní číslo: **E09327**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Dopad ESF na rozvoj školství v Jihočeském kraji**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je na základě analýzy čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu, zejména pak z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v programovém období 2007 - 2013 charakterizovat jejich současné využití a dopad na rozvoj školství v Jihočeském kraji.

Metodika práce:

Zpracování rešerše odborné literatury a dostupných informačních zdrojů (regionální politika, strukturální fondy, programové a prováděcí dokumenty).

Charakteristika Jihočeského kraje z hlediska školství, charakteristika Evropského sociálního fondu a Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK).

Provedení analýzy a způsobu čerpání finančních prostředků ESF/OP VK s využitím statistických metod zpracování dat (provedeno na vybraném vzorku projektů).

Celkové vyhodnocení získaných informací, zhodnocení dopadu finančních prostředků z ESF/OP VK na rozvoj školství v Jihočeském kraji.

Rámcová osnova:

1. Úvod; 2. Literární rešerše; 3. Cíl práce a metody zpracování; 4. Analýza čerpání finančních prostředků; 5. Výsledky a diskuse; 6. Závěr; 7. Summary; 8. Přehled použité literatury; Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran, dle možností**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BOHÁČOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ M. Strukturální politika Evropské unie. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

KÖNIG, P. Rozpočet a politiky Evropské unie. 2. vydání. Praha: C.H.BECK, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.

SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky. 1. vydání. České Budějovice: JU, 2005. 156 s. ISBN 80-7040-749-2.

MAREK, D., KANTOR, T. Příprava řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2. aktualiz. a dopl. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.

TAUER, V., ZEMÁNKOVÁ H., ŠUBRTOVÁ, J. Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2009. 160s. ISBN 978-80-251-2649-3.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Žlábková**
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2012**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.

vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 21. 8. 2014

.....
Vladimíra Legátová

Poděkování

Děkuji paní Ing. Janě Žlábkové, Ph.D., za cenné rady a připomínky, které mi poskytla v průběhu zpracování bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod	2
2 Cíl práce a metody zpracování	4
2.1 Cíl práce	4
2.2 Metodický postup	4
3 Rešerše literatury	7
3.1 Regionální politika Evropské unie - definice, cíle, nástroje	7
3.2 Evropský sociální fond	10
3.2.1 Historický vývoj Evropského sociálního fondu.....	11
3.2.2 Evropský sociální fond v programovacím období 2007 - 2013.....	11
3.2.3 Operační programy v rámci Evropského sociálního fondu	12
3.2.3.1 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	14
3.2.3.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	18
3.2.3.3 Operační program Praha Adaptabilita	19
4 Charakteristika Jihočeského kraje z hlediska školství	20
4.1 Vzdělávací soustava.....	20
4.1.1 Počáteční vzdělávání.....	20
4.1.2 Terciární vzdělávání	24
4.1.3 Vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami	25
4.1.4 Další vzdělávání.....	26
4.2 Financování školství	27
5 Analýza čerpání finančních prostředků OP VK.....	31
5.1 Typy projektů.....	31
5.2 Administrace a řízení projektů.....	32
5.3 Průběh čerpání finančních prostředků OP VK v České republice.....	36
5.4 Analýza čerpání finančních prostředků OP VK v Jihočeském kraji.....	38
5.4.1 Analýza čerpání finančních prostředků v prioritní ose 1	39
5.4.2 Analýza čerpání finančních prostředků v prioritní ose 3	47
6 Výsledky a diskuse	51
7 Závěr	55
Summary and Keywords.....	57
Seznam literatury	58
Seznam použitých zkratk	62
Seznam tabulek	63
Seznam obrázků	63
Seznam grafů.....	63

1 Úvod

Úroveň školství patří mezi významné priority většiny vyspělých zemí. Tato úroveň má vliv na celkový rozvoj dané země - a to z hlediska hospodářského, sociálního i kulturního rozvoje, a proto by každý stát měl této problematice věnovat výraznou pozornost. Školství a jeho koncepce je součástí vzdělávací politiky každého státu, která patří mezi nejdůležitější odvětví veřejné politiky. Hlavním úkolem vzdělávací politiky je zabezpečovat osobní rozvoj jedince, šířit kulturní hodnoty, podporovat zaměstnanost a růst ekonomiky.

Vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů představují pro Evropskou unii jeden z faktorů, které určují inovační potenciál každé společnosti. Investice do vzdělávání mají výrazný vliv na konkurenceschopnost, udržitelný rozvoj a zaměstnanost. Vzdělávání tak ovlivňuje kvalitu života každého z nás, protože formuje naši osobnost a pomáhá nám orientovat se v současném světě.

Školství, jako odvětví veřejného sektoru, je financováno převážně z veřejných rozpočtů - tj. zejména ze státního rozpočtu a z obecního rozpočtu, kdy obce potřebné finanční prostředky získávají jako globální dotaci ze státního rozpočtu. V souvislosti s politickými změnami a ekonomickými úsporami vlády se do oblasti školství však dostává stále méně finančních prostředků a školy a školská zařízení se tak potýkají se stále větším nedostatkem financí. V důsledku toho chybí těmto subjektům peníze např. na vybavení nebo na rekonstrukci či modernizaci budov. A právě zde mohou evropské finanční prostředky výrazně pomoci.

Oblast vzdělávání nepatří do společných politik Evropské unie, vzdělávací politika Evropské unie tak nezasahuje do národních vzdělávacích politik přímo, ale dává pouze doporučení, nicméně zvyšování kvality vzdělávání v jednotlivých členských zemích a jejich regionech podporuje formou rozsáhlé finanční pomoci.

Vstupem České republiky do Evropské unie se naší zemi a tedy i jednotlivým regionům otevřela možnost využít podporu poskytovanou v rámci regionální politiky resp. politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Cílem této politiky je podpora rozvoje ekonomických činností, zaměstnanosti, ochrany a zlepšování životního prostředí. Právě strukturální fondy, prostřednictvím kterých je daná politika naplňována, představují pro naši zemi významný zdroj finančních prostředků. V oblasti školství mohou být finanční

prostředky využity na projekty investiční povahy týkající se výstavby, rekonstrukce a modernizace objektů škol a školských zařízení, pořízení a modernizace vybavení v těchto zařízení nebo např. na zateplování budov škol a školských zařízení, a to prostřednictvím Evropského fondu regionálního rozvoje. Tyto projekty mají charakter zpravidla velkých investičních zakázek. Neméně důležitá je ale také možnost čerpání finančních prostředků na projekty neinvestičního charakteru týkající se rozvoje základního a středního školství nebo dalšího vzdělávání, a to prostřednictvím Evropského sociálního fondu.

Cílem této bakalářské práce je právě zanalyzovat dopady finančních prostředků z Evropského sociálního fondu, respektive z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost do oblasti školství v Jihočeském kraji. Jelikož tato problematika je velmi obsáhlá, byla tato analýza provedena na vzorku projektů.

2 Cíl práce a metody zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je na vybraném vzorku projektů zanalyzovat čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu (ESF), a to z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) v programovacím období 2007 - 2013 a charakterizovat jejich současné využití a dopad na rozvoj školství v Jihočeském kraji.

V této práci jsou podrobeny analýze projekty podané do globálních grantů Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, které administruje Jihočeský kraj a prostřednictvím jejich analýzy s využitím statistických metod a komparace ověřit, zda a v jakém rozsahu byly tyto finanční prostředky využity.

2.2 Metodický postup

Tato bakalářská práce je rozdělena do 7 kapitol. První polovina práce je zaměřena teoreticky, kde je zpracována literární rešerše. Jelikož problematika čerpání evropských finančních prostředků je velmi rozsáhlá, jsou v této bakalářské práci řešena jen některá témata. Velmi stručně je zde např. popsána regionální politika, a to z důvodu, že by její diskurs výrazně překračoval rozsah této práce. Jsou zde proto uvedeny odkazy na další literaturu a autory, které se této problematice věnují. Větší důraz je kladen na literární rešerši týkající se přímo problematiky Evropského sociálního fondu a jednotlivých operačních programů, které jsou z tohoto fondu financovány, zejména pak Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Další kapitola se zabývá charakteristikou Jihočeského kraje z hlediska školství. Tato kapitola je zejména popisná s využitím základních statistických metod. Je rozdělena na dvě části - na popis vzdělávací soustavy, kde je uveden a charakterizován přehled počtu škol, vývoj počtu žáků a studentů a popsána problematika současného školství; a na popis financování školství - tzn. odkud je politika školství financována a jaké jsou další možnosti jejího financování.

Nejvýznamnější částí této bakalářské práce je kapitola 5, která je zaměřena na analýzu čerpání evropských finančních prostředků z OP VK. Jelikož tato

problematika je opět velmi obsáhlá a náročná na datovou základnu, byla tato analýza provedena na vzorku projektů z OP VK (dle zadání bakalářské práce). Konkrétně se jedná o projekty, které byly podány a následně realizovány v rámci globálních grantů administrovaných na Krajském úřadě Jihočeského kraje - a to 1. globální grant a 2. globální grant v oblastech podpory 1.1, 1.2 a 1.3 v prioritní ose 1 Počáteční vzdělávání a dále v oblasti podpory 3.2 v rámci prioritní osy 3 Další vzdělávání. Samotné analýze čerpání finančních prostředků v Jihočeském kraji předchází kapitola týkající se problematiky administrace a řízení projektů a také kapitola, která stručně charakterizuje průběh čerpání finančních prostředků OP VK na úrovni České republiky.

Analýza je provedena podle jednotlivých oblastí podpory i podle jednotlivých výzev. Sledován a následně analyzován je počet projektových žádostí a objem finančních prostředků projektových žádostí v různých fázích administrace. Získaná data jsou uvedena pro lepší přehlednost a vypovídací schopnost v tabulkách nebo zpracována graficky. Dále byly také analyzovány i texty jednotlivých výzev, vyhlášené Krajským úřadem Jihočeského kraje.

V jednotlivých tabulkách je sledována:

- alokace finančních prostředků za Jihočeský kraj - za jednotlivé výzvy
- podané projektové žádosti - tj. projektové žádosti, které byly podány do vyhlášených výzev jednotlivých oblastí podpory vč. výše finančních prostředků
- projekty schválené k realizaci - tj. projekty, které byly doporučeny výběrovou komisí OP VK k realizaci a schváleny orgány kraje (radou kraje a zastupitelstvem kraje) vč. výše finančních prostředků
- projekty kontrahované - tj. projekty, jejichž finanční prostředky jsou kryté smlouvou o realizaci grantového projektu vč. výše finančních prostředků
- projekty proplacené příjemcům - tj. projekty a výše finančních prostředků, které jsou propláceny příjemcům nebo již byly proplaceny

V tabulkách jsou uvedena data v absolutních částkách ale i v procentuálních podílech. Pomocí procentuálního hodnocení je zjišťována úspěšnost projektů v jednotlivých fázích administrace - jsou zde analyzovány např. projekty schválené k realizaci ve vztahu k podaným projektovým žádostem nebo výše finančních

prostředků proplacených příjemcům vzhledem k alokaci nebo vzhledem ke kontrahovaným prostředkům - tyto přehledy jsou uvedeny v Tabulce 8 a Tabulce 12.

Podkladová data k této analýze byla čerpána z webového portálu OP VK <http://www.op-vk.cz> a jsou vztažena k 18.6.2014, dále z Výročních zpráv OP VK a programového a prováděcího dokumentu OP VK. Další zdrojová data mi byla poskytnuta z Odboru evropských záležitostí Krajského úřadu Jihočeského kraje. Bohužel v rámci práce mi nebyla poskytnuta data týkající se certifikovaných výdajů, která jsou ze strany Krajského úřadu Jihočeského kraje v současné době ve fázi zpracovávání. Certifikované finanční prostředky jsou uvedeny pouze na úrovni České republiky podle prioritních os (viz kapitola 5.3).

Kapitola 6 Výsledky a diskuse je pak věnována zhodnocení zjištěných informací a vyjádření se k rozsahu využití daných finančních prostředků z OP VK.

3 Rešerše literatury

3.1 Regionální politika Evropské unie - definice, cíle, nástroje

Regionální a strukturální politika Evropské unie (EU) patří mezi nejvýznamnější aktivity tohoto uskupení. Vedle zemědělské politiky náleží k nejvýznamnějším politikám a jde na ni více než 1/3 rozpočtu Evropské unie. Společně s vybranými aktivitami v oblasti sociální je nazývána též politikou hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). Podle Wokouna, Matesa, Kadeřábkové a kol. (2011) úlohou regionální a strukturální politiky je napomoci plnění úkolů, jejichž cílem je snižovat rozdíly a jako katalyzátor aktivovat ekonomický, sociální a teritoriální rozvoj EU.

Do současné doby neexistuje žádná obecně platná definice pojmu regionální politika. Přehled některých definic regionální politiky uvádí Stejskal, Kovárník (2009). V obecném měřítku definuje regionální politiku Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol. (2008) jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů. Jak dále uvádí Marek, Kantor (2009) principem regionální politiky je, aby se zaostávající regiony prostřednictvím určitých podpor nebo-li cílů (např. investic do infrastruktury, vzdělanosti apod.) dostaly na úroveň, která odpovídá minimálně evropskému průměru. Sbližováním úrovní jednotlivých oblastí tak dochází ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti a zlepšení vývoje.

Problematika regionální politiky je velmi obsáhlé téma, které překračuje rámec této práce, proto jsou zde uvedeny pouze základní informace a základní dělení.

Regionální politika EU prodělala v průběhu své existence řadu změn, které měly v jednotlivých obdobích vliv na stanovení priorit a cílů. Poprvé byly závazné cíle regionální politiky (jednalo se o 5 cílů) definovány v souvislosti s reformou strukturálních fondů v roce 1988, a to pro programovací období 1989 - 1993.¹ Od tohoto období stanovuje Společenství cíle regionální politiky vždy pro každé programovací období.

Pro programovací období 2007 - 2013 byly definovány celkem tři cíle: cíl Konvergence, cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a cíl Evropská územní spolupráce.

¹ Boháčková, I. & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck.

Cíl Konvergence

Cíl Konvergence je zaměřen na urychlení konvergence nejméně rozvinutých členských států a jejich regionů.² Do tohoto cíle mohou být zařazeny regiony/státy úrovně NUTS II³, jejichž hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU. Dále z tohoto cíle mohou čerpat ty státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru HND pro EU.⁴ Tento cíl je financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti (FS). V rámci České republiky z tohoto cíle mohou čerpat všechny regiony soudržnosti NUTS II s výjimkou území Hl. města Prahy.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Smyslem tohoto cíle je posílení konkurenceschopnosti a atraktivity regionů, vč. posílení zaměstnanosti a konkurenceschopnosti podniků pomocí projektů zaměřených např. na investice do lidských zdrojů, na rozvoj inovací a rozvoj podnikání nebo na ochranu a zlepšování životního prostředí.⁵ Tento cíl je financovaný z ERDF a ESF a územně je zaměřen na regiony, které nespádají do cíle Konvergence. V České republice se jedná pouze o území Hl. města Prahy.

Cíl Evropská územní spolupráce

Podstatou cíle Evropská územní spolupráce je posílení územní spolupráce a soudržnosti těch regionů, které jsou odděleny národními hranicemi, kdy je podpora zaměřena na přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci.

Do tohoto cíle jsou zařazeny všechny regiony v blízkosti pozemských hranic vnitřních i vnějších na úrovni NUTS III a všechny regiony úrovně NUTS III podél mořských hranic vzdálených od sebe maximálně 150 km.⁶ Mezi hlavní oblasti podpory patří životní prostředí, rozvoj vědy, výzkumu a informační společnosti nebo předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů. Tento cíl je financovaný z ERDF a v České republice do něj patří všechny regiony.

² König, P. & kol. (2009). *Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck.

³ NUTS II = tzv. regiony soudržnosti, které byly vytvořeny uměle, sdružují 1 - 3 kraje a jsou určující pro získání evropských finančních prostředků.

⁴ Stejskal, J. & Kovárník, J. (2009). *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, s.r.o.

⁵ König, P. & kol. (2009). *Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck.

⁶ Boháčková, I. & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck.

Pro Českou republiku je na politiku hospodářské a sociální soudržnosti pro programovací období 2007 - 2013 vyčleněno celkem 26,69 mld. EUR, což představuje cca 752,70 mld. Kč.⁷

Hlavními nástroji, prostřednictvím kterých jsou financovány projekty vedoucí k plnění cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti, jsou zejména strukturální fondy a Fond soudržnosti.⁸ Právě prostřednictvím těchto fondů se rozdělují finanční prostředky, které jsou určeny zejména k podpoře hospodářského růstu členských států, zvyšování vzdělanosti jejich obyvatelstva a snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi regiony členských zemí.⁹

Mezi strukturální fondy pro programovací období 2007 - 2013 patří Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF). Fond soudržnosti (FS) je specifickým fondem a není zařazen mezi strukturální fondy. V předchozím programovacím období tj. 2000 - 2006 do skupiny strukturálních fondů patřil ještě Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) a Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG). Tyto dva fondy byly pro programovací období 2007 - 2013 vyčleněny z této skupiny a v současné době tvoří samostatné fondy pod názvem Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropský rybářský fond (EFF).

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF - European Regional Development Fund)

ERDF vznikl v roce 1975, v roce 1988 byl integrován do regionální politiky EU a v současné době je z hlediska objemu alokovaných prostředků největším fondem.¹⁰ Jak uvádí Wokoun, Malinovský, Damborský, Blažek a kol. (2008) základním posláním je pomoc při odstraňování regionálních nerovností a posilování rozvoje a konverze regionů.

V rámci tohoto fondu jsou podporovány investiční projekty se zaměřením na podporu regionálního rozvoje, posilování hospodářství, zvyšování konkurenceschopnosti a územní spolupráce v rámci EU. Jedná se např. o investice do infrastruktury, výzkumu a vývoje, na ochranu životního prostředí, investice do vzdělávání nebo do zdravotnické a sociální infrastruktury.

⁷ *Fondy EU*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.

⁸ König, P. & kol. (2009). *Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck.

⁹ *Fondy EU*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU>.

¹⁰ König, P. & kol. (2009). *Rozpočet a politiky Evropské unie. Příležitost pro změnu*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck.

Evropský sociální fond (ESF - European Social Fund)

ESF je ze všech strukturálních fondů nejstarší a je hlavním nástrojem na podporu zaměstnanosti a sociální politiky. ESF podporuje neinvestiční projekty, které jsou zaměřeny na podporu vzdělávání, aktivit na trhu práce, na podporu rizikových skupin obyvatel, boje proti dlouhodobé nezaměstnanosti nebo na podporu rovných příležitostí. Podrobnější informace o ESF jsou uvedeny v kapitole 3.2.

Fond soudržnosti (FS - Cohesion Fund)

Fond soudržnosti nebo také Kohezní fond, byl ustanoven Maastrichtskou smlouvou v roce 1993 a je zaměřen na podporu investičních (infrastrukturních) projektů z oblasti dopravy, životního prostředí a trvale udržitelného rozvoje, nově také z oblasti energetické politiky a obnovitelných zdrojů energie. Prostředky z tohoto fondu mohou čerpat členské státy, které mají HND na obyvatele nižší než 90 % průměru EU a mají sepsaný program hospodářské konvergence.¹¹

3.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond je nejstarším fondem ze strukturálních fondů Evropské unie. Jedná se o hlavní finanční nástroj zaměřený na podporu zaměstnanosti osob, na podporu profesní a územní mobility osob a na jejich přizpůsobení se změnám na trhu práce prostřednictvím profesního vzdělávání a rekvalifikace.¹² Podle Boháčkové, Hrabánkové (2009) je to nejdůležitější nástroj v oblasti intervencí orientovaný na lidské zdroje, zejména na mladé, ale i starší pracovní síly a nezaměstnané.

Evropský sociální fond financuje iniciativy, které vedou ke zlepšení vzdělávání a odborné přípravy a k zajištění toho, aby mladí lidé neodcházeli ze systému vzdělávání předčasně, ale dokončili své vzdělání a získali tak dovednosti, které zvýší na trhu práce jejich konkurenceschopnost.¹³

¹¹ *Fondy EU*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/F/Fond-soudrznosti-\(CF-Cohesion-Fund\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/F/Fond-soudrznosti-(CF-Cohesion-Fund)).

¹² Cini, M. (2007): *European Union politics*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.

¹³ *European social fund*. European Commission's DG for Employment, Social Affairs & Inclusion. Dostupné z <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=51&langId=en>.

3.2.1 Historický vývoj Evropského sociálního fondu

Evropský sociální fond vznikl v roce 1957 v rámci Římské smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství. Cílem ESF byla vždy otázka nezaměstnanosti, respektive podpora zaměstnanosti, kdy v průběhu let se daný fond vždy přizpůsobil takovému zaměření, aby co nejvíce odpovídal nárokům a požadavkům doby. V průběhu jednotlivých programovacích období se zefektivňovala (reformovala) pravidla a způsoby práce fondu. Např. v období 1958 - 1971 bylo financování jednotlivých opatření ESF vybíráno podle kritérií jednotlivých členských států, kdy ESF spíše pokrýval část výdajů, které těmto státům vznikaly v oblasti zaměstnanosti zavedením Římských smluv. Od roku 1971 ale došlo ke změně, kdy výběr financovaných opatření byl již volen podle jednotných kritérií Společenství, což vedlo k větší efektivnosti.¹⁴

Se vzrůstající nezaměstnaností, která souvisela s krizí zejména v textilním průmyslu a v loďářství se podpora ESF zaměřila v programovacím období 1983 - 1988 na boj s nezaměstnaností mladistvých do 25 let a na strukturální podporu regionů s vytvořením nových pracovních příležitostí. V průběhu dalších programovacích období se podpora z ESF rozšiřovala, např. v programovacím období 2000 - 2006 bylo prioritou ESF zamezení růstu nezaměstnanosti, podpora a zlepšení odborného vzdělávání, podpora kvalifikované pracovní síly a podpora rovných příležitostí mužů a žen.

3.2.2 Evropský sociální fond v programovacím období 2007 - 2013

Evropský sociální fond v současném programovacím období 2007 - 2013 reaguje na tři stěžejní skutečnosti, a to na rozšíření Evropské unie o 12 členských států, na stárnutí evropské populace a na pokračující a prohlubující se proces globalizace.¹⁵

Prostřednictvím tohoto fondu dochází k naplňování Cíle - Konvergence a Cíle - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Finanční podpora z ESF je poskytována formou nevratné přímé pomoci ve výši 100 % způsobilých výdajů projektu, z toho 85 % je financováno z evropských zdrojů a 15 % je financováno ze státního rozpočtu ČR.

¹⁴ Boháčková, I. & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck

¹⁵ Boháčková, I. & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck

Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na programovací období 2007 - 2013 činí 3,8 mld. EUR. Ve srovnání s předchozím programovacím obdobím 2004 - 2006, kdy bylo pro ČR přiděleno 456,98 mil. EUR, je to výrazně více, a to i s ohledem na to, že první programovací období bylo pro Českou republiku zkrácené.

V tomto programovacím období se ESF zaměřuje zejména na:

- zvýšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků,
- lepší přístup k zaměstnání a účast na trhu práce,
- posílení sociálního začlenění potlačováním diskriminace a usnadněním přístupu znevýhodněných osob na trh práce,
- posílení lidského kapitálu,
- podpora partnerství pro reformy v oblastech zaměstnanosti a začlenění.¹⁶

V rámci ESF jsou realizovány tzv. "měkké" neboli neinvestiční projekty (soft projekty), které jsou zaměřeny na aktivity týkající se např. podpory a rozvoje vzdělávacích programů, zavádění moderních metod vzdělávání, rekvalifikací nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež, etnické menšiny, rozvoje institucí služeb zaměstnanosti apod. I když se jedná o projekty s neinvestičním charakterem, částečné použití finančních prostředků na investiční výdaje je umožněno. Jedná se o tzv. křížové financování, které umožňuje v projektech realizovat některé výdaje jako způsobilé v rámci pravidel financování z ERDF.¹⁷ Křížové financování musí být schváleno v projektové žádosti, zakotveno v právním aktu a výdaje v rámci křížového financování musí mít přímou vazbu na realizaci klíčových aktivit v projektu. Jedná se např. o nákup výpočetní techniky pro počítačovou učebnu nebo nákup nábytku.

3.2.3 Operační programy v rámci Evropského sociálního fondu

Operační program je z hlediska žadatelů a příjemců základní strategický dokument, prostřednictvím kterého je umožněno čerpání evropských finančních prostředků.

Operační programy, které zpracovávají jednotlivé členské země pro danou oblast či region, jsou dokumenty s uceleným popisem cílů a priorit, kterých chce daná země

¹⁶ Marek, D. & Kantor, T. (2009). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vydání. Brno: Barrister & Principal.

¹⁷ *Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK, verze 8.* (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://op-vk.cz/cs/prijemce/dokumenty-pro-prijemce/prirucka-pro-prijemce-op-vk/prirucka-pro-prijemce-op-vk-verze-8-platna-od-1-1-2014.html>.

dosáhnout, řízení a finančních zdrojů a upřesňují oblasti intervencí na národní úrovni i v jednotlivých regionech dané členské země.¹⁸

Z ESF jsou finanční prostředky z rozpočtu EU čerpány prostřednictvím 3 operačních programů:

- ❖ Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- ❖ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
- ❖ Operační program Praha Adaptabilita

Struktura základního dokumentu jednotlivých operačních programů je velmi podobná. V úvodní části je uvedena analýza ekonomické a sociální situace v České republice vč. SWOT analýzy; v další části je zpravidla popis strategie daného operačního programu vč. globálního cíle, specifických cílů a priorit, popis podporovaných aktivit, na které je možno žádat a čerpat finanční prostředky, dále pak výčet příjemců, podporované cílové skupiny a v závěru dokumentu také popis finančního rámce a implementační struktury. Operační programy zpracovává každý členský stát EU a schvaluje je Evropská komise.

Programové dokumenty všech operačních programů musí být v souladu se všemi základními a strategickými dokumenty na evropské i národní úrovni. Operační programy vycházejí z tzv. Národního strategického referenčního rámce (NSSR), který navazuje na Národní rozvojový plán ČR (základní dokument pro dané programovací období na úrovni České republiky) a představuje rámcovou rozvojovou strategii na úrovni státu a referenční nástroj pro přípravu programování fondů.¹⁹ Za rámcový strategický dokument na úrovni regionální politiky EU je označován dokument pod názvem Strategické obecné zásady Společenství (SOZS), v němž jsou definovány hlavní zásady a priority politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU pro období 2007 - 2013. Tento dokument má zajistit sladění plánů členských států s prioritami EU.

¹⁸ Marek, D. & Kantor, T. (2009). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vydání. Brno: Barrister & Principal.

¹⁹ Marek, D. & Kantor, T. (2009). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vydání. Brno: Barrister & Principal.

3.2.3.1 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) patří mezi víceúčelové tematické operační programy a je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Daný program je zaměřen na "oblast rozvoje lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho rozmanitých formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení, utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulace spolupráce participujících subjektů".²⁰

Celková alokace z fondů EU pro tento program pro programovací období 2007 - 2013 činí cca 2,15 mld. EUR, z toho 1,83 mld. EUR z evropských zdrojů (ESF) a 0,32 mld. EUR ze státního rozpočtu ČR. Evropskou komisí byl daný operační program schválen dne 12. října 2007. Od té doby prošel celkem 3 revizemi - v listopadu 2011, v prosinci 2012 a v červnu 2013. Hlavní změnou při poslední revizi byla úprava monitorovacích indikátorů a snížení objemu finančních prostředků v PO 4, PO 3 a PO 5 (přesun do OP LZZ a OP PA) a přesun finančních prostředků v rámci OP VK - z PO 3 bylo převedeno 16,9 mil. EUR do PO 1.²¹

Globálním cílem tohoto programu je "Rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji."²²

Tento globální cíl je plněn prostřednictvím čtyř specifických cílů:

1. Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání;
2. Inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s výzkumnou a vývojovou činností, větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice, atraktivnější podmínek pro výzkum a vývoj a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek;

²⁰ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

²¹ *Změnový list OP VK, 28.6.2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30503>.

²² *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

3. Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání jak na straně nabídky, tak poptávky;
4. Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání včetně propojení těchto jednotlivých částí systému celoživotního učení.²³

Specifické cíle jsou dále naplňovány prostřednictvím tzv. prioritních os. V základním dokumentu OP VK je definováno 5 prioritních os, které jsou dále podrobněji rozpracovány do jednotlivých oblastí podpory.

Prioritní osa č. 1: Počáteční vzdělávání

Oblasti podpory:

- 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání
- 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)
- 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení
- 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách
- 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách²⁴

Tato prioritní osa řeší otázku rozvoje a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání, což představuje rozvoj základního a středního vzdělávání.

Finanční podporu je možné čerpat např. na zavádění nových vyučovacích metod, vytváření podmínek pro implementaci školních vzdělávacích programů, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, spolupráci škol a školských zařízení s místní a regionální státní správou a samosprávou a regionálními firmami. Důraz je kladen také na podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, na tvorbu optimálních podmínek pro mimořádně nadané žáky, na prosazování rovných příležitostí všech žáků nebo na prevenci předčasných odchodů ze vzdělávacího systému. Dále je podporováno také vytvoření motivujícího systému dalšího vzdělávání pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení.²⁵

²³ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

²⁴ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

²⁵ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

Prioritní osa č. 2: Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Oblasti podpory:

- 2.1 Vyšší odborné vzdělávání
- 2.2 Vysokoškolské vzdělávání
- 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji
- 2.4 Partnerství a sítě²⁶

Tato prioritní osa je zaměřena na modernizaci terciárního vzdělávání včetně zatraktivnění systému vyššího odborného vzdělávání, rozvoj a zatraktivnění oblasti výzkumu a vývoje (VaV) a na podporu partnerství a sítí.²⁷

Finanční podpora je zaměřena např. na inovaci studijních programů, podporu praxí a stáží studentů vyšších odborných škol (VOŠ) a vysokých škol (VŠ) u budoucích zaměstnavatelů, podporu spolupráce se zahraničními vzdělávacími a vědeckými institucemi a přípravu zapojení jednotlivců do mezinárodních projektů, dále také na vzdělávání pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje a zvyšování atraktivity a propagaci výzkumu a vývoje.²⁸

Prioritní osa č. 3: Další vzdělávání

Oblasti podpory:

- 3.1 Individuální další vzdělávání
- 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání²⁹

Podpora směřuje k posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů pro zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR. Cílem této prioritní osy je podpora motivace škol a organizací, které se zabývají dalším vzděláváním k vytvoření uceleného systému dalšího vzdělávání v České republice. Dále se jedná např. o podporu nabídky vzdělávacích programů pro vzdělávání dospělých ve školách a dalších vzdělávacích institucích nebo vzdělávání pedagogů, lektorů, řídicích a

²⁶ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

²⁷ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

²⁸ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

²⁹ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

organizačních pracovníků škol a dalších vzdělávacích a poradenských středisek působících v oblasti specializačního vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj.³⁰

Prioritní osa č. 4a: Systémový rámec celoživotního učení (cíl Konvergence)

Prioritní osa č. 4b: Systémový rámec celoživotního učení (cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost)

Oblast podpory:

4.1 Systémový rámec celoživotního učení³¹

Cílem těchto prioritních os je realizace systémových aktivit na národní úrovni dotýkajících se věcných priorit 1, 2 a 3. Jedná se o specifické prioritní osy vytvořené za účelem podpory a financování aktivit podporujících budování systému na úrovni počátečního, terciárního i dalšího vzdělávání.³²

Prioritní osa č. 5a: Technická pomoc (cíl Konvergence)

Prioritní osa č. 5b: Technická pomoc (cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost)

Oblasti podpory:

5.1 Řízení, kontrola, monitorování a hodnocení programu

5.2 Informovanost a publicita programu

5.3 Absorpční kapacita subjektů implementujících program³³

V tomto případě jde o podporu Řídícímu orgánu a dalším implementačním strukturám OP VK v souvislosti s realizací všech ostatních prioritních os programu. Jde o posílení administrativní kapacity Řídícího orgánu - např. řízení, kontrola, monitoring, evaluace a dále o zajištění realizace a administrace programu.³⁴

Z Grafu 1 je zřejmé, že největší část finančních prostředků připadající na jednotlivé prioritní osy OP VK je směřována do prioritní osy 1 Počáteční vzdělávání a prioritní osy 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj.

³⁰ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

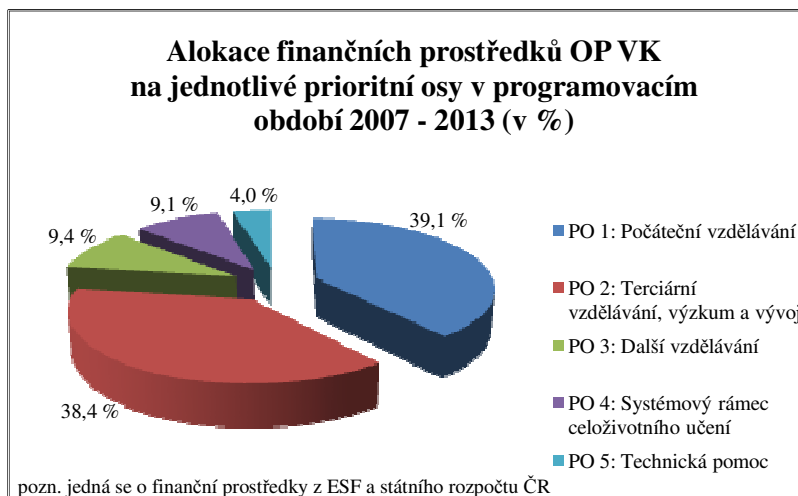
³¹ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

³² *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

³³ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

³⁴ *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

Graf 1: Alokace finančních prostředků OP VK na jednotlivé prioritní osy v programovacím období 2007 - 2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy OP VK za rok 2013

3.2.3.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a na mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. Globálním cílem tohoto operačního programu je "Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU".³⁵

OP LZZ je financován především z prostředků cíle Konvergence, ale také cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (a to v oblasti týkající se aktivní politiky trhu práce, modernizace veřejné správy a veřejných služeb a mezinárodní spolupráce), prostřednictvím kterého mohou být projekty realizovány i na území Hl. města Prahy.

Celková alokace z fondů EU pro tento program je 1,88 mld. EUR, což představuje přibližně 7 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů je financování programu navýšeno o dalších 0,33 mld. EUR.³⁶

³⁵ *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z <http://www.esfcr.cz/file/4976>.

³⁶ *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013*. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>.

Finanční prostředky jsou rozděleny do 6 prioritních os:

1. Adaptabilita
2. Aktivní politiky trhu práce
3. Sociální integrace a rovné příležitosti
4. Veřejná správa a veřejné služby
5. Mezinárodní spolupráce
6. Technická pomoc (tato osa je zaměřena pouze na podporu řízení a implementace OP LZZ)³⁷

3.2.3.3 Operační program Praha Adaptabilita

Dalším operačním programem, prostřednictvím kterého je možné čerpat finanční prostředky z ESF, je Operační program Praha Adaptabilita (OP PA). Daný operační program čerpá finanční prostředky z cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a je určen pouze pro území Hl. města Prahy, tzn., že místo realizace projektu musí být na tomto území. Z fondů EU je pro tento program vyčleněno 113 mil. EUR.

Globálním cílem OP PA je "Zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupu k zaměstnání pro všechny". Naplnění globálního cíle má přispět k posílení udržitelného socioekonomického rozvoje regionu a ke zvýšení významu Prahy ve středoevropském prostoru v porovnání s ostatními metropolemi členských států.³⁸

Finanční prostředky jsou rozděleny do 6 prioritních os:

1. Podpora rozvoje znalostní ekonomiky
2. Podpora vstupu na trh práce
3. Modernizace počátečního vzdělávání
4. Technická pomoc³⁹

³⁷ *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z <http://www.esfcr.cz/file/4976/>.

³⁸ *Operační program Praha Adaptabilita 2007 - 2013*. (2013). Hlavní město Praha. Dostupné z http://www.prahafondy.eu/userfiles/File/OPPA%20dokumenty/OPPA_CS_final_v3.pdf.

³⁹ *Operační program Praha Adaptabilita 2007 - 2013*. (2013). Hlavní město Praha. Dostupné z http://www.prahafondy.eu/userfiles/File/OPPA%20dokumenty/OPPA_CS_final_v3.pdf.

4 Charakteristika Jihočeského kraje z hlediska školství

Jihočeský kraj se rozkládá na území 10 057 km² a žije v něm 636 707 obyvatel (stav k 31.12.2013). Je tvořen 7 okresy - České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor, s celkovým počtem 623 obcí, z nichž je 54 měst. V porovnání s ostatními kraji České republiky má nejnižší hustotu zalidnění, která činí 63,3 obyv./km² (stav k 31.12.2013).

Strukturu vzdělávací soustavy významně ovlivňuje demografický vývoj. V první polovině 90. let 20. století docházelo na území Jihočeského kraje k postupnému poklesu počtu narozených dětí (např. v roce 1990 byl počet živě narozených dětí přes 8 tis., v roce 1996 se jednalo pouze o cca 5,5 tis. dětí). V druhé polovině 90. let 20. století až do roku 2002 se počet živě narozených dětí pohyboval okolo 5,6 tis. Další růst porodnosti byl zaznamenán od roku 2002 do roku 2008, což souviselo zejména s odkládaným mateřstvím u populačně silných ročníků 70. let 20. století (v roce 2002 bylo celkem 5 733 živě narozených dětí, v roce 2008 pak 7 155 živě narozených dětí). Od roku 2009 dochází opět k postupnému poklesu počtu živě narozených dětí k hranici 6,6 tis. dětí/rok.⁴⁰

Z výše uvedeného lze konstatovat, že v současné době dochází ke kulminaci dětí vstupujících do mateřských škol a k postupnému nárůstu počtu dětí/žáků na 1. stupni základních škol, kam nastupují populačně silnější ročníky ze škol mateřských. V průběhu následujících let se nárůst počtu žáků bude posouvat do dalších ročníků, např. růst počtu žáků vstupujících do prvních ročníků středních škol se očekává od roku 2017.

4.1 Vzdělávací soustava

4.1.1 Počáteční vzdělávání

Počáteční vzdělávání zahrnuje veškeré formální vzdělávání v rámci vzdělávací soustavy, které probíhá před prvním vstupem na trh práce.⁴¹ V rámci této kapitoly je do počátečního vzdělávání zahrnuto vzdělávání předškolní, primární a sekundární.

⁴⁰ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013. (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).

⁴¹ Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost pro období 2007 - 2013. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.

Vzdělávání v českých školách prošlo zásadními změnami, které vedly k transformaci vzdělávacího systému. Základem byla postupná kurikulární reforma, jejímž cílem byla modernizace výuky.⁴² V tomto procesu měly školám pomoci tzv. rámcové a školní vzdělávací programy.⁴³

Mateřské školy jsou v Jihočeském kraji zřizovány obcí, krajem, církví nebo soukromým subjektem. Kapacity mateřských škol se ve statistickém průměru sice jeví jako dostačující, ale v jednotlivých regionech Jihočeského kraje se značně liší. Největší nárůst dětí a tím i problémy s jejich umístěním je jak ve velkých městech - zejména v Českých Budějovicích, Táboře nebo Strakonících, tak i v menších obcích napříč Jihočeským krajem.

Jihočeský kraj se snaží situaci s nedostatkem míst řešit formou pomoci prostřednictvím grantových programů, kdy od roku 2009 je každým rokem vypisován grantový program na opravy a rekonstrukce mateřských škol. V letech 2009 - 2013 bylo do tohoto programu alokováno celkem 63 mil. Kč a tyto finanční prostředky pomohly zřizovatelům navýšit kapacity mateřských škol v Jihočeském kraji o 1 463 míst.⁴⁴ Přesto poptávka po umístění dětí není plně uspokojena.

Převážná část základních škol je v Jihočeském kraji zřizována obcemi (223 základních škol), pouze 2 základní školy jsou zřizovány církví a 2 soukromým subjektem. V minulých letech počet žáků soustavně klesal, což odpovídá demografickému vývoji. V této souvislosti se počet škol od roku 2004 snížil celkem o 14 subjektů. Podle studie *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji* (2012) zpracované Odborem školství, mládeže a tělovýchovy

⁴² *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2011/2012.* (2013). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=86782&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=86782&par[view]=0).

⁴³ **Rámcové vzdělávací programy (RVP)** jsou zpracovávány na státní úrovni pro jednotlivé obory vzdělání a definují obecné cíle a obsahy vzdělávání, charakterizují očekávané výsledky vzdělávání, vymezují rámec pro návrh učebních plánů a formulují pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů (§ 4, školského zákona 561/2004 Sb.).

Školní vzdělávací program (ŠVP) je legislativně zakotven ve školském zákoně (561/2004 Sb.) a představuje dokument, podle kterého se na jednotlivých školách uskutečňuje výuka a který si každá základní a střední škola v České republice vytváří tak, aby realizovala požadavky rámcového vzdělávacího programu.

⁴⁴ *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2011/2012.* (2013). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=86782&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=86782&par[view]=0).

(OŠMT) Krajského úřadu Jihočeského kraje je kapacita stávajících základních škol, která činí cca 79 tis. míst zárukou, že postačí očekávanému nárůstu počtu žáků, který se začal projevovat od školního roku 2011/2012.

V dlouhodobém horizontu kraj chce zachovat stávající kapacity základních škol, podporovat polytechnické vzdělávání na základních školách a motivovat tak žáky ke studiu technických oborů na středních školách a dále také podporovat spolupráci základních škol se středními školami a firmami.⁴⁵

Tabulka 1: Počet škol a počet žáků v daných typech škol v Jihočeském kraji ve školním roce 2010/2011 - 2012/2013

Škola	Počet škol			Počet žáků ve školách		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Mateřská škola	290	292	293	21 264	21 891	22 763
Základní škola	227	227	227	48 032	48 268	49 021
Gymnázium	25	25	23	8 546	8 263	8 024
SŠ (SOŠ, SOU, OU)	70	70	65	23 191	21 974	20 809
Konzervatoř	1	1	1	171	159	154
Celkem	613	615	609	101 204	100 555	100 771

Zdroj: vlastní zpracování dle Výročních zpráv o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní roky 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013

Střední vzdělávání, jak definuje školský zákon 561/2004 Sb., rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci.

K 1.9.2012 bylo na území Jihočeského kraje celkem 89 středních škol (viz Tabulka 1). Většina těchto škol je zřizována krajem (72 SŠ), v menším počtu pak soukromým subjektem (13 SŠ), obcí (2 SŠ) nebo církví (2 SŠ). Mezi nejstabilnější střední školy patří gymnázia a konzervatoř, naopak zájem klesá o střední odborná učiliště.

Na území Jihočeského kraje se nachází celkem 23 gymnázií (17 zřizované krajem, 4 soukromým subjektem, 1 obcí a 1 církví) a jedna konzervatoř a jejich počet je dostačující. Největší počet gymnázií je v okrese České Budějovice (9 gymnázií), Jindřichův Hradec a Tábor (3 gymnázia). I když počet žáků na gymnáziích mírně klesá

⁴⁵ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2012 - 2016. (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58284&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58284&par[view]=0).

(ve školní roce 2012/2013 navštěvovalo gymnázia 8 024 žáků, zatímco ve školním roce 2010/2011 to bylo 8 546 žáků), přesto je zájem o studium tohoto typu školy stále velký.

Z hlediska středního odborného školství existuje v Jihočeském kraji rozsáhlá síť středních odborných škol a středních odborných učilišť s poměrně pestrou nabídkou studijních či učebních oborů. Celkem se jedná o 65 škol, na nichž ve školním roce 2012/2013 studovalo 20 809 žáků (viz Tabulka 1). Mezi nejvíce zastoupené obory patří Strojírenství a strojírenská výroba; Gastronomie, hotelnictví a turismus a Ekonomika a administrativa, kde v rámci každého oboru studuje více než 2 000 žáků. Oproti tomu nízké zastoupení žáků mají obory Technická chemie a chemie silikátů a Publicistika, knihovnictví a ekonomika; v těchto oborech studuje méně než 80 žáků (na každý obor).

Zatímco na prvním stupni základních škol počet žáků roste, u středních škol počet žáků soustavně klesá. Dle informací OŠMT Krajského úřadu Jihočeského kraje se od roku 2004/2005 počet žáků na středních školách v denní formě studia snížil o 6 080 žáků.⁴⁶ Ve školním roce 2012/2013 se na středních školách všech zřizovatelů vzdělávalo v denní formě celkem 28 987 žáků (v SOŠ, SOU 20 809 žáků - 71,79 %, v gymnáziích a konzervatoři 8 178 žáků - 28,21 %), což je ve srovnání s předcházejícím školním rokem o 1 409 žáků méně. Největší podíl tvořili žáci maturitních oborů.

V souvislosti se snižováním počtu žáků, kteří vycházejí ze základních škol a pokračují na střední školy, se v následujících letech oblast středního školství ocitne ve významném demografickém propadu. Tento propad, který se týká plošně všech krajů v České republice, potrvá až do roku 2017. V souvislosti s tímto propadem přistoupil Krajský úřad Jihočeského kraje k optimalizaci sítě středních škol (jde o sloučení a splynutí celkem 10 středních škol). Kromě demografického poklesu je dalším důvodem optimalizace sítě středních škol i reakce na momentální a budoucí potřeby trhu práce - tj. uplatnění absolventů na trhu práce. Pravděpodobně v roce 2014 nebo 2015 se dá očekávat další etapa redukce středních škol včetně úpravy struktury vyučovacích oborů středního vzdělávání⁴⁷, a to z důvodu, že po řadě oborů není ze strany žáků poptávka.

⁴⁶ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013. (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).

⁴⁷ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2012 - 2016. (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje, 2012. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58284&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58284&par[view]=0).

Problematických oblastí, které v současné době řeší základní a střední školství, je několik. Jedná se nejen o nárůst počtu žáků v nejnižších ročnících a naopak pokles počtu žáků na středních školách, ale také snižování podílu finančních prostředků, které získávají školy a školská zařízení ze státního rozpočtu na mzdové ohodnocení pracovníků, na provoz nebo na vybavení. Dále je to také odchod kvalifikované pracovní síly ze školství, snižující se kvalita úrovně žáků v maturitních oborech nebo také snižující se zájem o technické obory středních škol a středních odborných učilišť. Z hlediska snižování kvality úrovně žáků v maturitních oborech, vedení kraje doporučilo, aby se ve všech maturitních oborech konaly od školního roku 2014/2015 písemné přijímací zkoušky. Vedení kraje si od tohoto kroku slibuje nejen opětovné zvýšení kvality maturitních oborů a zlepšení přístupu žáků k výuce v 8. a 9. ročnících základních škol, ale také určitý přesun žáků z maturitních oborů k nematuritním oborům (okolo 1 - 5 % žáků)⁴⁸. Nízký zájem o učební obory je problémem nejen škol v Jihočeském kraji, ale v celé České republice.

4.1.2 Terciární vzdělávání

Terciární vzdělávání zahrnuje vzdělávání pokračující po maturitní zkoušce, a to na vysokých školách a vyšších odborných školách a jazykových školách. Dle školského zákona 561/2004 Sb. vyšší odborné vzdělávání rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.

V Jihočeském kraji existuje 17 vyšších odborných škol (VOŠ), z toho 13 je zřizovaných krajem a 4 soukromými subjekty. Na těchto školách studovalo ve školním roce 2012/2013 celkem 2 010 studentů. Od školního roku 2010/2011 dochází trvale k poklesu studentů na VOŠ, což je dáno jednak rozšířenou nabídkou bakalářského studia vysokých škol a jednak také vlivem demografického poklesu, který se ještě po roce 2013 prohloubí.

Jedním z cílů vzdělávací politiky státu je těsnější propojení segmentů středního školství s terciárním vzděláváním. V případě Jihočeského kraje je většina VOŠ součástí

⁴⁸ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013. (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).

středních škol (jedná se o 14 VOŠ), takže propojenost je dána organizací školy jako jednoho právního subjektu.⁴⁹

Z hlediska vysokoškolského vzdělávání v Jihočeském kraji působí 2 veřejné školy - Jihočeská univerzita, VŠ technická a ekonomická a 3 soukromé školy - VŠ evropských a regionálních studií, VŠ aplikovaných ekonomických studií a Filmová akademie M. Ondříčka. Dále se zde nachází řada alokovaných pracovišť vysokých škol sídlící v Jihočeském kraji i mimo něj. Seznam těchto pracovišť najdeme na webové adrese [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1209&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1209&par[lang]=CS).

4.1.3 Vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami

Speciální vzdělávání je poskytováno dětem, žákům a studentům, u kterých byly na základě speciálního pedagogického nebo psychologického vyšetření zjištěny speciální vzdělávací potřeby. Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.⁵⁰

Zajištění rovného přístupu ke vzdělávání bez ohledu na druhu znevýhodnění, např. zdravotního, sociálního, etnického, ekonomického, podle pohlaví, je jedním z důležitých projevů sociální soudržnosti společnosti.⁵¹ Speciální vzdělávání je uskutečňováno formou individuální integrace, skupinové integrace, ve školách samostatně zřízených pro žáky se SVP nebo kombinací více forem. Vzdělávání dětí, žáků se SVP je realizováno pomocí tzv. podpurných opatření - např. speciálních metod,

⁴⁹ *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2012 - 2016.* (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58284&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58284&par[view]=0).

⁵⁰ **Zdravotním postižením** je dle §16, ods. 2, školského zákona 561/2004 Sb. mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

Zdravotním znevýhodněním je dle §16, ods. 3, školského zákona 561/2004 Sb. zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

Sociálním znevýhodněním je dle §16, ods. 4, školského zákona 561/2004 Sb.

a) rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy,
b) nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo
c) postavení azyllanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.

⁵¹ *Z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy české.* (2005). Učitelské noviny, 15. Dostupné z <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3926>.

postupů, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic, zajištěním služeb asistenta pedagoga, případně osobního asistenta.⁵²

Integrace dětí a žáků se SVP probíhá v Jihočeském kraji na všech stupních vzdělávání, kdy žáci jsou často vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů s podporou pedagogické asistence. Žáci se zdravotním postižením jsou v maximální možné míře integrováni do běžných škol (tzv. inkluzivní vzdělávání) nebo do speciálních tříd v rámci běžných škol. Ve školním roce 2012/2013 se v Jihočeském kraji zvýšil počet těžce zdravotně postižených dětí a žáků integrovaných do běžných škol.

4.1.4 Další vzdělávání

Další vzdělávání představuje součást vzdělávacího systému. Jedná se o různorodou cílovou skupinu - ať z hlediska věku, zaměstnání, postavení na trhu práce apod. Celoživotní učení představuje možnost každého člověka se v průběhu svého života vzdělávat a doplňovat nebo rozšiřovat svoji kvalifikaci.

Ve srovnání se zeměmi EU je zapojení obyvatel České republiky do celoživotního učení stále nedostatečné. Na tuto skutečnost má vliv i to, že v České republice není dostatečný koncepční přístup k této problematice. Nabídka vzdělávacích programů je nepřehledná, roztržštěná, nenavazuje na systém počátečního a terciárního vzdělávání a také neřeší dlouhodobé potřeby státu.⁵³

Právě proto je oblast dalšího vzdělávání ze strany EU podporována - a to prostřednictvím OP VK - oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Rozvoj dalšího vzdělávání je podporován i prostřednictvím Jihočeského kraje - na tuto podporu je v rámci Programu rozvoje kraje 2007 - 2013 zaměřeno opatření 2.1 Lidské zdroje a sociální soudržnost.

I přes různé formy podpory je poptávka ze strany obyvatel Jihočeského kraje stále nízká.

Mezi nejvýznamnější poskytovatele služeb dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Jihočeském kraji patří např. Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám (ZVaS), Národní institut pro další vzdělávání (NIDV), Jihočeská univerzita, Evropské informační centrum Jihočeské univerzity nebo

⁵² Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2010/2011. (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58702&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58702&par[view]=0).

⁵³ Prováděcí dokument k Operačnímu programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=34485>.

Britské centrum. Do celoživotního vzdělávání se postupně zapojují i některé střední školy pořádáním akreditovaných kurzů pro dospělé/pedagogické pracovníky, a to zejména z důvodu poklesu počtu žáků, popř. neotevřením některých oborů. Jejich cílem je vytvářet centra celoživotního učení, která budou kromě výuky pro své žáky nabízet i nejrůznější formy vzdělávání pro dospělé.⁵⁴ Jedná se o jejich doplňkovou činnost.

4.2 Financování školství

Výdaje na vzdělávání v České republice plynou zejména z veřejných zdrojů. Hlavním zdrojem financování je státní rozpočet - kapitola 333 MŠMT, která financuje jednotlivé školské úseky. Dalším zdrojem jsou finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele, a to z rozpočtu obcí a krajů - pro obecní a krajské školy, nebo finanční prostředky soukromé osoby - pro soukromé školy. Vstupem České republiky do EU se staly důležitým zdrojem financování i evropské dotační programy. Všechny školy a školská zařízení mohou samozřejmě také využívat i další zdroje financování, kdy se jedná např. o peněžité dary od fyzických či právnických osob, prostředky z pronájmů atd. Z výše uvedeného vyplývá, že regionální školství je tzv. vícezdrojové.

Financování jednotlivých skupin škol velmi úzce souvisí s jejich správou. Rozlišujeme:

- přímé řízení a financování školství (vysoké školy a univerzity),
- regionální školství (mateřské školy, základní školy, speciální školy, gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště a integrované střední školy, vyšší odborné školy),
- ostatní přímo řízené organizace (např. Česká školní inspekce).⁵⁵

Největší objem finančních prostředků směřuje do oblasti tzv. regionálního školství. Z rozpočtu zřizovatele jsou hrazeny především výdaje související s běžným provozem - např. výdaje na energie, služby, odpisy, údržbu a opravy majetku, na nákup investic. Ze státního rozpočtu, prostřednictvím MŠMT, jsou finanční prostředky poskytovány na mzdové výdaje, učebnice, učební pomůcky a výdaje související s pracovními vztahy. Tyto finanční prostředky poskytuje MŠMT tzv. normativní metodou na jednotku výkonů (dítě, žák, student). Kraj tyto finanční prostředky

⁵⁴ *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2012 - 2016.* (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58284&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58284&par[view]=0).

⁵⁵ *Normativy.* Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/normativy-1>.

v přenesené působnosti přiděluje školám a školským zařízením také podle výkonových ukazatelů a dle stanovených krajských normativů.⁵⁶

Tabulka 2: Počet škol regionálního školství v Jihočeském kraji - dle zřizovatele (ve školním roce 2012/2013)

Zřizovatel	MŠ	ZŠ	SŠ			VOŠ
			Gymnázium	SOŠ, SOU, OU	Konzervatoř	
Obec	285	223	1	1	-	-
Kraj	-	-	17	54	1	13
Církev	4	2	1	1	-	-
Soukromý subjekt	4	2	4	9	-	4
Celkem	293	227	23	65	1	17

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013

Jak je viditelné z Tabulky 2 v Jihočeském kraji je většina mateřských a základních škol zřizována obcí - v procentuálním vyjádření se jedná o 97,3% podíl u mateřských škol a 98,2% podíl u základních škol. Střední školy jsou nejčastěji zřizovány krajem (80,9 %), v menší míře pak soukromým subjektem (14,6 %). Obdobná situace je i v případě VOŠ - kraj zřizuje 76,5 % těchto škol (což je dáno zejména tím, že VOŠ jsou většinou součástí SŠ) a soukromý subjekt zřizuje 23,5 % těchto škol.

V rámci regionálního školství v Jihočeském kraji činila výše finančních prostředků na mzdové výdaje v roce 2012 celkem 3 606 495 tis. Kč, ostatní neinvestiční výdaje činily celkem 44 695 tis. Kč a byly použity zejména na učební pomůcky a náklady vyplývající z pracovně-právních vztahů (cestovné, odborná literatura, vzdělávání apod.).⁵⁷ Bohužel snižující se podíl finančních prostředků ze strany MŠMT způsobuje, že náklady škol a školských zařízení jsou kryty pouze z části. Z tohoto důvodu např. nedochází k obnově učebních pomůcek, které již neodpovídají zvyšující se úrovni dané výuky, nedochází k pořízení IT vybavení pro výuku nebo se výrazně snižují finanční prostředky určené na vzdělávání pedagogů vč. proplácení cestovních výdajů.

⁵⁶ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013. (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).

⁵⁷ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013. (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).

Kromě výše uvedeného směřují finanční prostředky do regionálního školství také prostřednictvím tzv. rozvojových programů. Jedná se o programy vyhlášené MŠMT podle § 163 Další výdaje státního rozpočtu pro školy a školská zařízení zapsaná ve školském rejstříku, dle školského zákona 561/2004 Sb. "Tento typ financování umožňuje řešit takové ekonomické aspekty vzdělávání a školských služeb, jejichž promítnutí do republikových normativů buď není možné (opatření, která se nedotýkají všech škol a školských zařízení stejného druhu či typu), nebo by nebylo účelné. Na rozvojové programy vyhlášené pro oblast regionálního školství je v rozpočtu přímých výdajů na rok 2014 vyčleněno cca 540 mil. Kč."⁵⁸ Oproti roku 2013 je to o 220 mil. Kč více, které zahrnuje podporu inkluzivního vzdělávání a odborného vzdělávání.

Financování soukromých škol pochází zejména ze státního rozpočtu a dále ze soukromých zdrojů. Státní dotace jsou určeny na neinvestiční výdaje z MŠMT, které tyto školy získávají prostřednictvím krajských úřadů; výdaje na investice jsou kryty ze školního a z jiných soukromých zdrojů. V celkovém objemu zdrojů ale převažují prostředky ze státního rozpočtu. Financování církevních škol a školských zařízení se řídí ustanoveními § 160 a § 162 školského zákona 561/2004 Sb. Tyto školy získávají dotace ze státního rozpočtu na neinvestiční výdaje podle stejných normativů (financování na jednotku výkonu) jako školy soukromé, a to přímo z MŠMT, jen s tím rozdílem, že církevním školám je vypláceno 100 % oborových normativů stanovených MŠMT.⁵⁹ Financování vysokých škol upravuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění. Činnost veřejných vysokých škol je financována z převážné většiny ze státního rozpočtu prostřednictvím jednotkových nákladů (normativů) – stanovovaných na studenta, od r. 2005 též na absolventa. Finanční prostředky jsou vynakládány na realizaci akreditovaných studijních programů, programů celoživotního vzdělávání, na výzkum a vývoj nebo na stravování a ubytování studentů.⁶⁰

Dalšími možnostmi, které školy a školská zařízení v Jihočeském kraji mohou využívat na financování svých výdajů a záměrů, jsou finanční prostředky z evropských,

⁵⁸ *Rozvojové programy pro rok 2014*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozvojove-programy-pro-rok-2014>.

⁵⁹ *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě, Česká republika 2009/2010*. (2011). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z http://www.msmt.cz/file/10185_1_1.

⁶⁰ Ochrana, F., Pavel, J., Vítek, L. & kol. (2010). *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing, a.s.

národních, ale i regionálních zdrojů. Jak a do jaké míry tyto možnosti dané instituce využijí je pouze na jejich iniciativě.

Dotačních programů financovaných z EU je hned několik. Zejména je to OP VK, kterému je podrobněji věnována kapitola 5. Další možností je Operační program Životní prostředí (OP ŽP) a Regionální operační program ROP NUTS II Jihozápad, kde se jedná především o investiční projekty. V rámci OP ŽP čerpaly školy a školská zařízení finanční prostředky zejména na zateplování budov škol a školských zařízení nebo na změnu systému vytápění (oblast podpory 3.1 a 3.2). Z OP ŽP bylo v Jihočeském kraji v oblasti školství podpořeno celkem 169 projektů, kdy finanční podpora z tohoto programu činila k 18.6.2013 celkem 1 105,6 mil. Kč (jedná se o 90 % způsobilých výdajů).⁶¹ V rámci ROP NUTS II Jihozápad (oblast podpory 2.4 a 2.5) jihočeské školy a školská zařízení čerpaly finanční prostředky na projekty týkající se hlavně výstavby, rekonstrukce, modernizace budov a dále také na vybavení škol a školských zařízení - ve smyslu modernizace vyučovacích tříd a specializovaných tříd a místností (jazykové učebny, tělocvičny, dílny apod.). V rámci mezinárodní spolupráce se některé školy zapojily např. i do programu přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko nebo do přeshraniční spolupráce ČR - Svobodný stát Bavorsko.

Významným zdroje finančních prostředků jsou i programy Národní agentury pro evropské vzdělávací programy (NAEP), která realizuje Program celoživotního učení v ČR - jedná se např. o programy e-Twinnig, Comenius, Leonardo da Vinci či Erasmus.

Krajským úřadem Jihočeského kraje je podporována oblast školství formou tzv. grantových programů, jejichž plný výčet je uveden na webových stránkách úřadu (http://www.kraj-jihocesky.cz/1154/granty_a_prispevky_jihoceskeho_kraje.htm). Grantové programy jsou vyhlašované vždy na rok a pro tento rok se kraj rozhodl podporovat např. výstavbu a rekonstrukci mateřských škol zřizovaných obcemi a krajem, bezbariérové vstupy do škol a školských zařízení zřizovaných obcemi a krajem, poskytnutí příspěvku na rekonstrukci stávajících sportovišť nebo zvýšení motivace žáků základních škol k zahájení studia v dlouhodobě málopočetných a trhem práce poptávaných učebních oborech.

⁶¹ Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013. (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).

5 Analýza čerpání finančních prostředků OP VK

Tato kapitola je zaměřena na analýzu čerpání finančních prostředků z OP VK, která je provedena na vzorku projektů. Konkrétně se jedná o grantové projekty z Prioritní osy 1 Počáteční vzdělávání - oblastí podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání, 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, a Prioritní osy 3 Další vzdělávání - oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání.

Analýza je zaměřena na grantové projekty administrované na Krajském úřadě Jihočeského kraje. Výběr těchto projektů byl ovlivněn nejen dostupností dat, ale také ohniskem dopadu těchto projektů respektive jejich finančních prostředků, protože klíčové aktivity a cílové skupiny musí mít územní dopad v Jihočeském kraji.

Kapitoly 5.1 a 5.2, které předchází samotné analýze, jsou zde uvedeny nejen pro seznámení se s problematikou a složitostí administrace projektů, ale zejména pro představu v jakých fázích administrace projektů jsou dané analýzy prováděny.

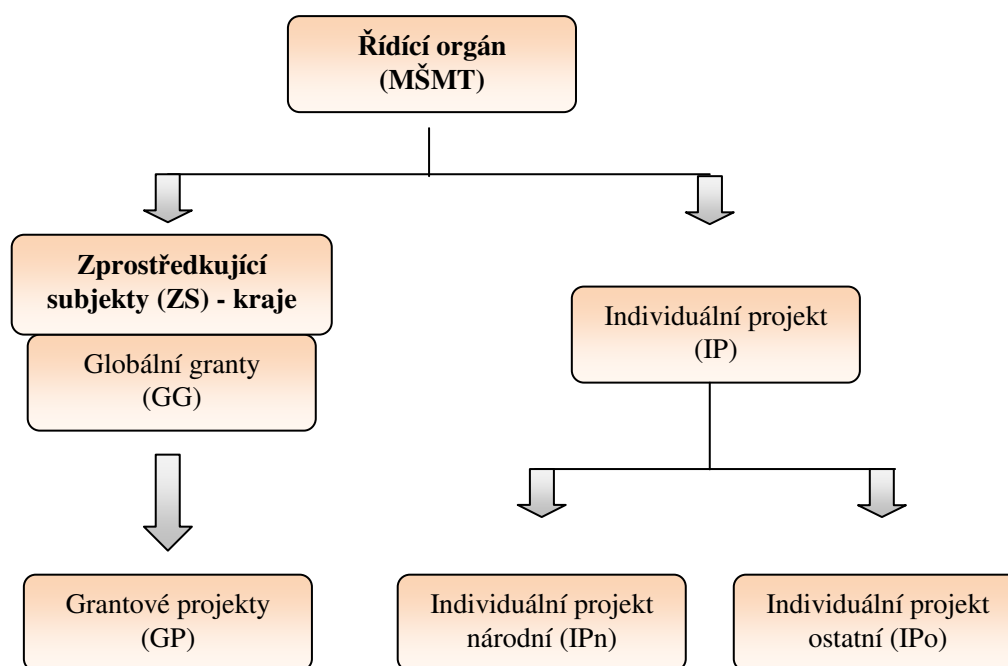
5.1 Typy projektů

V rámci OP VK lze podávat dva typy projektů, a to tzv. Individuální projekty a Grantové projekty.

Individuální projekt je projekt, který není zastřešen grantovým schématem a jehož realizátor obdrží podporu přímo. Předkladateli individuálních projektů jsou vždy koneční příjemci, kteří jsou zároveň i konečnými uživateli podpory.⁶² Individuální projekty je možné předkládat prostřednictvím výzev, které vyhlašuje MŠMT pro prioritní osu 1, 2, 3 a 4. Dělí se na individuální projekty národní, které jsou realizovány MŠMT a mají dopad na celé území České republiky a individuální projekty ostatní, které mají regionální příp. nadregionální charakter. Grantové projekty je možné předkládat prostřednictvím tzv. globálních grantů, které vyhlašují jednotlivé kraje České republiky pro prioritní osu 1 a prioritní osu 3. Tyto projekty jsou realizovány pouze na území příslušného kraje. Grafické schéma tohoto dělení je uvedeno na Obrázku 1.

⁶² *Individuální projekt.* Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/II/Individualni-projekt>.

Obrázek 1: Základní implementační struktura a základní dělení projektů

Zdroj: vlastní zpracování

5.2 Administrace a řízení projektů

Projektové žádosti jsou předkládány prostřednictvím tzv. výzev, které vyhláší buď Řídící orgán (MŠMT) nebo v případě globálních grantů Zprostředkující subjekt (krajské úřady). Do výzvy je možné podávat projektové žádosti průběžně nebo k termínu. To, o jaký se jedná typ, je vždy uvedeno ve vyhlášené výzvě.

Každá výzva obsahuje důležité informace pro žadatele jak po stránce obsahových požadavků, tak po stránce formálních požadavků. Z hlediska obsahových požadavků výzva k předkládání projektových žádostí obsahuje číslo výzvy, název programu, prioritní osy a oblasti podpory, dále podporované aktivity, cílové skupiny, oprávněné žadatele, limity finanční podpory, financování, způsobilé výdaje, také jaká jsou kritéria pro výběr projektů vč. specifických kritérií⁶³, přehled monitorovacích indikátorů apod. V případě formálních požadavků se jedná zejména o způsob a místo podání projektové žádosti, v jaké formě se projektová žádost předkládá nebo jaké má obsahovat přílohy. Při tvorbě projektové žádosti je výzva klíčovým dokumentem, stejně jako Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK a popř. i Příručka pro příjemce

⁶³ Specifická kritéria jsou tzv. specifické požadavky vyhlášovatele, které pokud projektová žádost splní, získává stanovené bodové zvýhodnění. Projektová žádost může v rámci specifických kritérií získat max. 15 bodů.

finanční podpory z OP VK, kde jsou uvedeny další důležité informace. Vyhlášení výzev je vždy zveřejněno na příslušných webových stránkách vyhlášovatele a na webových portálech zabývajících se strukturálními fondy. Informace můžeme nalézt také v tisku nebo i jiných médiích. Grafické znázornění projektového cyklu je uvedeno na Obrázku 2.

Po předložení projektové žádosti o finanční podporu prochází každá žádost několika fázemi hodnocení. Výběr žádostí probíhá podle zásady transparentnosti, rovného přístupu a nediskriminace.⁶⁴

Proces hodnocení se skládá ze 4 fází:

1. fáze: formální hodnocení projektové žádosti
2. fáze: hodnocení přijatelnosti projektové žádosti
3. fáze: věcné hodnocení projektové žádosti
4. fáze: výběrová komise/grémium zpravodajů/expertní skupina OP VK

Celý proces hodnocení je ukončen schválením projektů.⁶⁵

Proces hodnocení žádosti je velmi náročná činnost, ať z hlediska časového, tak z hlediska administrativního - např. v případě grantových projektů uběhne mezi podáním projektové žádosti a podepsáním právního aktu 8 měsíců. Během této doby musí projektové žádosti projít všemi stupni hodnocení. Podrobné informace k jednotlivým fázím hodnocení uvádí vždy Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK.

Obecně lze říci, že čím projektová žádost postupuje do vyššího stupně hodnocení, tím je podrobována hlubší analýze. Např. ve věcném hodnocení jsou projektové žádosti hodnoceny prostřednictvím externích hodnotitelů, a to ve vztahu k předem známým výběrovým kritériím s konkrétním maximálním bodovým ohodnocením. Systém hodnocení projektů je založen na principu soutěže. Aby projektová žádost postoupila do poslední 4. fáze hodnocení, musí získat min. 65 bodů ze 100 bodů. Výběrová komise projektové žádosti projednává a poté je doporučuje k podpoře, a to vždy při respektování pořadí podle dosaženého bodového hodnocení. Výběrová komise může projekt doporučit beze změn, doporučit s navržením úprav

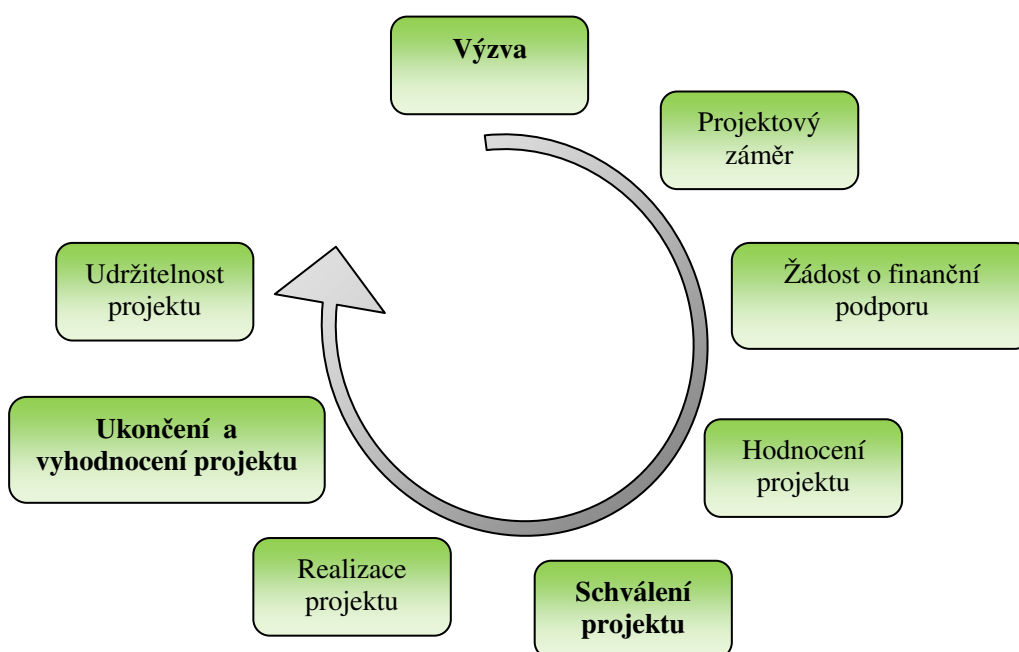
⁶⁴ Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK, verze 9. (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/cs/zadatel/dokumenty-pro-zadatele/prirucka-pro-zadatele-op-vk/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-9-platna-od-25-10-2012.html>.

⁶⁵ Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK, verze 9. (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/cs/zadatel/dokumenty-pro-zadatele/prirucka-pro-zadatele-op-vk/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-9-platna-od-25-10-2012.html>.

(např. krácení rozpočtu projektu) nebo nedoporučit, vždy ale s řádným, objektivním a transparentním zdůvodněním.⁶⁶

Pokud je suma finančních prostředků hodnocených projektových žádostí vyšší než je alokace dané výzvy, jsou projekty nad rámec této alokace zařazeny do tzv. zásobníku projektů. Tyto projekty mohou přejít do realizace jen v případě, že se uvolní finanční prostředky např. odstoupením žadatele již schváleného projektu. Konečný seznam projektů je na základě návrhu výběrové komise schválen orgány kraje (tj. rada kraje a zastupitelstvo kraje). Poté je s žadatelem uzavřena Smlouva o realizaci grantového projektu/vydané Rozhodnutí o poskytnutí dotace a z žadatele se stává příjemce.

Obrázek 2: Schéma projektového cyklu

Zdroj: vlastní zpracování

Finanční podpora je příjemci poskytnuta až po podepsání právního aktu mezi poskytovatelem podpory (ŘO, ZS) a příjemcem. Příjemce poté získá zálohovou platbu ve výši 20 - 25 % celkových výdajů projektu, dle podmínek ve výzvě. Od podepsání právního aktu nebo od začátku realizace projektu vznikají příjemci tzv. způsobilé výdaje, které jsou průběžně propláceny. Projekt příjemce realizuje podle schválené projektové žádosti a rozpočtu, které jsou vždy přílohou právního aktu.

⁶⁶ Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK, verze 9. (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/cs/zadatel/dokumenty-pro-zadatele/prirucka-pro-zadatele-op-vk/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-9-platna-od-25-10-2012.html>.

V průběhu realizace projektu předkládá příjemce tzv. průběžné monitorovací zprávy, a to v pravidelných intervalech (tříměsíčních nebo půlročních) nebo v termínech stanovených poskytovatelem. Do dvou měsíců od ukončení projektu pak předkládá tzv. závěrečnou monitorovací zprávu se závěrečným vyúčtováním celého projektu (závěrečná žádost o platbu). Monitorovací zprávy jsou základním zdrojem informací o pokroku v rámci projektu a obsahují např. popis realizovaných a plánovaných aktivit, čerpání rozpočtu, realizovaná výběrová řízení, přehled změn, plnění monitorovacích indikátorů apod. K monitorovací zprávě je vždy přiložena tzv. žádost o platbu, která obsahuje vyúčtování prostředků poskytnutých na předfinancování výdajů projektu. Cílem závěrečné monitorovací zprávy je podat informace o výsledcích projektu - zda došlo k naplnění cíle/ů projektu - k naplnění klíčových aktivit projektu, k podpoření cílové skupiny nebo k dosažení stanovených monitorovacích indikátorů. Dále jsou zde informace o publicitě projektu a zdrojích jeho financování popř. další důležité informace, které ovlivnily průběh realizace projektu.

Po ukončení projektu, a pokud je tak stanoveno již ve výzvě, předkládá příjemce 1x za rok a po dobu, po kterou je udržitelnost stanovena (zpravidla 5 let) Monitorovací zprávu o udržitelnosti projektu. Udržitelnost je doba, po kterou musí příjemce podpory udržet výstupy projektu.⁶⁷ K udržitelnosti projektu, respektive k udržení výstupů projektu se příjemce zavazuje již v právním aktu. Při nesplnění povinnosti udržitelnosti může být po příjemci podpory požadováno i vrácení celé finanční podpory nebo její části.

Monitoring je obecně nedílnou součástí projektového cyklu a řízení projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů. Jeho význam dokládá i skutečnost, že princip monitorování a vyhodnocování je jedním z pěti hlavních principů regionální politiky EU. Cílem monitoringu je průběžné zjišťování pokroku v realizaci projektu a porovnávání získaných informací s původním plánem. Jde vlastně o porovnání skutečného stavu s původním očekáváním.⁶⁸ Díky monitoringu lze sledovat průběžné čerpání finančních prostředků a jejich efektivní využívání.

⁶⁷ *Udržitelnost projektu*. Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/U/Udrzitelnost-projektu>.

⁶⁸ Marek, D. & Kantor, T. (2009). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vydání. Brno: Barrister & Principal.

5.3 Průběh čerpání finančních prostředků OP VK v České republice

V OP VK bylo k 31.12.2013 v rámci celé České republiky schváleno 10 173 projektů v celkové hodnotě 1 923 mil. EUR. Oproti roku 2012 došlo k nárůstu o 663 projektů v celkové výši 89 mil. EUR⁶⁹.

Jak je uvedeno v Tabulce 3, která charakterizuje různé fáze čerpání finančních prostředků - tj. objem kontrahovaných, proplacených a certifikovaných prostředků, byly příjemcům schváleny projekty v celkové hodnotě 1 923 mil. EUR (tj. 92,3 % alokace programu), a proplaceno celkem 1 512 mil. EUR, což představuje 72,5 % alokace programu. Důležitým ukazatelem v rámci čerpání finančních prostředků je objem certifikovaných výdajů - tzn. "potvrzení správnosti údajů předložených řídicími orgány platebnímu orgánu a potvrzení efektivnosti systémů řízení a kontroly na úrovni řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů"⁷⁰. V roce 2013 bylo z hlediska certifikace prostředků dosaženo výrazného pokroku a z hlediska meziročního srovnání byl v tomto roce zaznamenán největší nárůst od začátku programovacího období. Za rok 2013 tak došlo k nárůstu o 26,7 % a podíl certifikovaných výdajů na celkové alokaci programu se zvýšil na 50,7 %.⁷¹

Tabulka 3: Finanční pokrok OP VK 2007 - 2013 v ČR dle jednotlivých prioritních os - kumulativně

PO	Alokace 2007 - 2013	Fin. prostředky kryté Rozhodnutím/Smlouvou		Fin. prostředky proplacené příjemcům (vč. záloh)		Certifikované fin. prostředky	
	EUR	EUR	%	EUR	%	EUR	%
PO 1	814 594 573	789 683 273	96,9	698 230 642	85,7	505 749 913	62,1
PO 2	800 455 931	738 241 595	92,2	536 733 075	67,1	327 237 852	40,9
PO 3	196 981 017	171 162 444	86,9	127 953 428	65,0	88 395 163	44,9
PO 4	189 075 087	149 679 846	79,2	96 225 315	50,9	86 873 942	45,9
PO 5	83 379 442	74 287 881	89,1	52 705 378	63,2	47 782 564	57,3
Celkem	2 084 486 050	1 923 055 039	92,3	1 511 847 838	72,5	1 056 039 434	50,7

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy OP VK za rok 2013

Nejvíce prostředků bylo certifikováno v PO 1 (62,1 %), která zaznamenala mezi žadateli největší úspěch. Na nárůstu certifikovaných výdajů se výrazně podílely

⁶⁹ Výroční zpráva OP VK za rok 2013. (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=38810>.

⁷⁰ Certifikace výdajů. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/C/Certifikace-uskutecněných-vydajů>.

⁷¹ Výroční zpráva OP VK za rok 2013. (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=38810>.

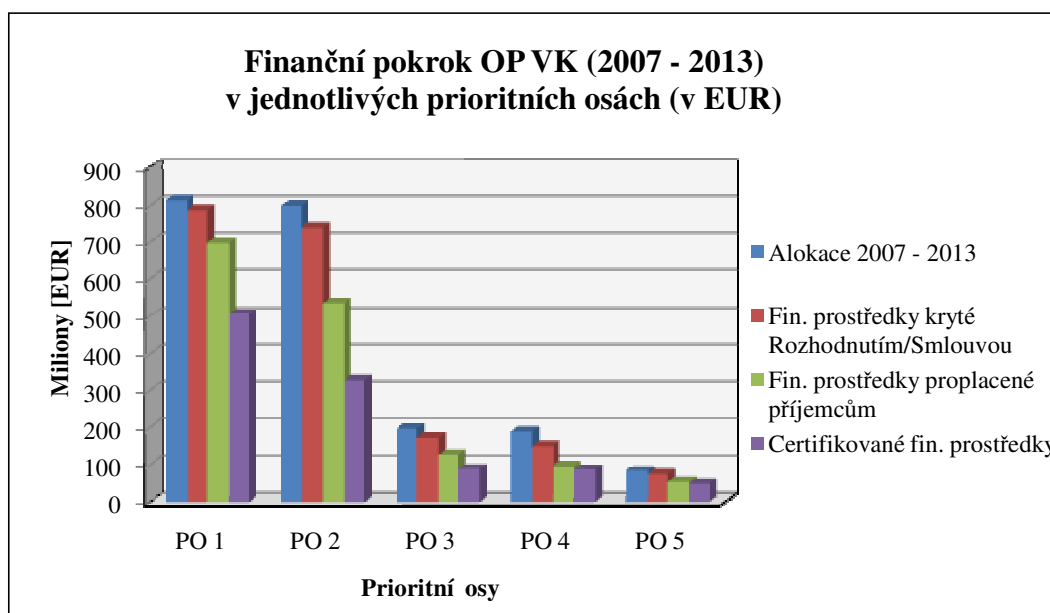
projekty v oblasti podpory 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách tzv. "EU peníze školám - šablony pro základní školy", 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách tzv. "EU peníze školám - šablony pro střední školy" a také projekty v globálních grantech.

V rámci Jihočeského kraje se zájem o finanční prostředky z oblasti podpory 1.4 a 1.5 v průběhu let se zvyšoval. V letech 2009/2010 využilo tyto prostředky z oblasti podpory 1.4 pouze 65 základních škol, v letech 2010/2011 to bylo již 218 základních škol a ve školním roce 2011/2012 se jednalo o 244 základních škol, které získaly finanční prostředky ve výši 227 753 tis. Kč. V rámci oblasti podpory 1.5 získalo ve školním roce 2012/13 finanční podporu ve výši 56 806 tis. Kč celkem 72 SŠ v Jihočeském kraji.⁷²

Ve srovnání s rokem 2012 zaznamenala značný nárůst proplacených a certifikovaných finančních prostředků i PO 2 a PO 3, přesto ale jsou tyto hodnoty stále velmi nízké.

Pro názornost a lepší vypovídací schopnost je zde na závěr kapitoly uveden graf, který vyjadřuje dané fáze čerpání finančních prostředků - tj. objem kontrahovaných, proplacených a certifikovaných prostředků.

Graf 2: Finanční pokrok OP VK (2007 - 2013) v jednotlivých prioritních osách (v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování dle Tabulky 3

⁷² Výroční zpráva OP VK za rok 2012. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=32250>.

5.4 Analýza čerpání finančních prostředků OP VK v Jihočeském kraji

Pro oblast vzdělávání, respektive oblast školství v Jihočeském kraji, je klíčový víceúčelový tematický Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který svojí alokací v kraji představuje výrazný zdroj finančních prostředků. Jihočeský kraj se pro programovací období 2007 - 2013 stal tzv. Zprostředkujícím subjektem (ZS) tohoto operačního programu - a to ve 4 oblastech podpory spadající do 2 prioritních os:

Prioritní osa 1: Počáteční vzdělávání

Oblast podpory: 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání

Oblast podpory: 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Oblast podpory: 1.3 Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení

Prioritní osa 3: Další vzdělávání

Oblast podpory: 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání

Prioritní osa 1 (PO 1) je zaměřena na rozvoj a zkvalitňování systému počátečního vzdělávání, resp. na nastavení samotného systému počátečního vzdělávání tak, aby byl akceptován rovný přístup ke vzdělávání, získávání a osvojování klíčových kompetencí, a na kvalitní vzdělávání pedagogických pracovníků.⁷³

Prioritní osa 3 (PO 3) je zaměřena na posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání jak na straně nabídky, tak poptávky.⁷⁴ Dále je zaměřena na posílení informovanosti o dalším vzdělávání, zlepšení přístupu veřejnosti k dalšímu vzdělávání a zvýšení motivace k celoživotnímu učení.

Žadatelé mohou podávat projektové žádosti do OP VK nejen v rámci globálních grantů administrovaných v Jihočeském kraji, ale mohou také podávat projektové žádosti do výzev Individuálních projektů ostatních (IPO), které jsou vyhlašované přímo MŠMT - např. se jedná o oblast podpory 1.4 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách nebo 1.5 Zlepšení podmínek pro vzdělávání na středních školách.

⁷³ Výroční zpráva OP VK za rok 2013. (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=38810>.

⁷⁴ Výroční zpráva OP VK za rok 2013. (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=38810>.

5.4.1 Analýza čerpání finančních prostředků v prioritní ose 1

Jihočeský kraj, jako Zprostředkující subjekt, realizuje dva globální granty (GG). V rámci 1. globálního grantu vyhlásil celkem 4 výzvy a v rámci 2. globálního grantu (od roku 2011) vyhlásil celkem 2 výzvy pro předkládání projektových žádostí. Výše alokací a přehled jednotlivých výzev jsou uvedeny v Tabulce 4 a Tabulce 5. Díky finančním prostředkům, které Jihočeský kraj získal prostřednictvím globálních grantů z OP VK, tak od roku 2008 vyhlašoval každým rokem jednu výzvu na oblast podpory 1.1, 1.2 a 1.3.

Oblast podpory 1.1

Tato oblast podpory je zaměřena na zvyšování kvality ve vzdělávání. Výčet aktivit, které jsou podporovány, je vždy uveden v příslušné výzvě. V rámci Jihočeského kraje je tato oblast podpory zaměřena např. na podporu výuky cizích jazyků, rozvoj kariérového poradenství ve školách, zavádění inovativních vyučovacích metod; podporována je také spolupráce škol a školských zařízení s místní a regionální státní správou a samosprávou nebo s firmami (např. formou praxí, exkurzí), vytváření podmínek pro implementaci školních vzdělávacích programů nebo zlepšování podmínek pro výuku technických oborů vč. zvyšování motivace žáků ke vzdělávání v těchto oborech. Obecně lze říci, že výčet podporovaných aktivit je velmi široký. Více zacílené zaměření měla jen 1. výzva 2. GG, která byla zaměřena zejména na zlepšování podmínek pro výuku technických, přírodovědných oborů a řemesel vč. zvyšování motivace žáků ke vzdělávání v těchto oborech, a na spolupráci institucí počátečního vzdělávání s aktéry na trhu práce.

Důležitou informací v každé výzvě jsou tzv. specifické požadavky (kritéria). Toto kritérium je důležité při hodnocení projektové žádosti, protože žadatelé zvyšuje pravděpodobnost podpoření jeho projektu. V rámci jednotlivých výzev v Jihočeském kraji byly mezi specifické požadavky zařazeny např. aktivity zaměřené na podporu spolupráce základních škol se středními školami a zaměstnavatelskou sférou, rozšíření praxe pro žáky odborných škol u zaměstnavatelů s technickými profesemi, rozšíření a zkvalitnění výuky cizích jazyků, podpora ICT apod. Zprostředkující subjekt tímto předpokládá, že dojde např. v případě spolupráce základních škol se středními školami nebo zaměstnavatelskou sférou ke zvýšení zájmu o technické obory nebo uplatnění absolventů v technických oborech. Jihočeský kraj se prostřednictvím této podpory snaží plnit cíle v rámci vzdělávací politiky.

Cílovými skupinami, které jsou podporovány, jsou děti a žáci, pracovníci, vedoucí pracovníci škol a školských zařízení nebo také pracovníci organizací působící v oblasti vzdělávání v oblasti volného času dětí a mládeže. Mezi oprávněné žadatele, kteří jsou opět uvedeni ve vyhlášených výzvách, patří nejčastěji školy a školská zařízení, města a obce, vysoké školy nebo nestátní neziskové organizace.

Oblast podpory 1.2

Tato oblast podpory je zaměřena na zlepšení rovných příležitostí dětí a žáků vč. dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V případě Jihočeského kraje je daná oblast zaměřena např. na podporu prevence rasismu a xenofobie, rozvoj poradenství a rozšíření nabídek asistenčních, speciálně pedagogických a psychologických služeb pro žáky se speciálně vzdělávacími potřebami, zlepšení výuky a vyučovacích metod, tvorby individuálních vzdělávacích plánů, využití ICT a e-learningu nebo vybudování "záchytné sítě" pro osoby ohrožené předčasným odchodem ze systému vzdělávání a těch, kteří se chtějí do tohoto systému navrátit.

Výrazně (formou specifických kritérií) jsou pak podporovány aktivity zaměřené na zlepšování podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním, na prevenci rasismu a xenofobie, na předchozí zkušenosti žadatele s cílovou skupinou nebo na podporu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách.

Cílovou skupinou jsou např. děti a žáci se speciálně vzdělávacími potřebami, žáci, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávání, ale také rodiče dětí a žáků, děti a žáci nadaní a mimořádně nadaní nebo pracovníci škol a školských zařízení. Oprávnění žadatelé jsou obdobní jak u oblasti podpory 1.1.

Oblast podpory 1.3

Cílem této oblasti podpory je zlepšení kompetencí pedagogických i nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení. V rámci Jihočeského kraje je podporováno např. zvýšení dostupnosti, kvality a atraktivity nabídky dalšího vzdělávání pro nepedagogické pracovníky škol a školských zařízení, podpora profesního růstu pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v oblasti výuky cizích jazyků, v oblasti technických, přírodovědných oborů a řemesel, v oblasti ICT ve výuce apod.

V rámci specifických kritérií je pak podporováno např. zpracování aktuální analýzy potřeb o dalším vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, další

vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení ve spolupráci se zaměstnavateli nebo podrobné rozpracování obsahu metodických dokumentů a nástrojů k realizovanému dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků.

Cílovou skupinou jsou pracovníci a vedoucí pracovníci škol a školských zařízení. Mezi oprávněné žadatele patří např. školy a školská zařízení, asociace škol a školských zařízení, vysoké školy, ostatní vzdělávací instituce - tzn. právnické osoby s předmětem činnosti v oblasti vzdělávání, města, obce nebo nestátní neziskové organizace.

Z Tabulky 4 a Tabulky 5 je zřejmé, že o finanční prostředky z OP VK je mezi školami, školskými zařízeními a ostatními oprávněnými subjekty velký zájem. Alokaci, která pro Jihočeský kraj pro 1. a 2. GG v PO 1 představuje necelých 930 mil. Kč, podané projektové žádosti za více než 2,8 mld. Kč převyšují více než trojnásobně. Největší zájem byl zejména o 1. výzvy 1. GG, s dalšími výzvami se zájem snižoval. Z hlediska jednotlivých oblastí podpory, byl největší zájem o oblast podpory 1.1. Přiznaná alokace pro Jihočeský kraj na oblast podpory 1.1 tak byla naplněna v rámci tří výzev. V případě oblasti podpory 1.2 a 1.3 však finanční prostředky nebyly zcela využity, a proto Jihočeský kraj vyhlásil výzvu čtvrtou.

Tabulka 4: Přehled vyhlášených výzev v 1. GG OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji

Číslo výzvy	Termín vyhlášení	Alokace na výzvu (Kč)	Podané žádosti		Podané žádosti (Kč)/alokace
			počet	v Kč	
1.1		262 011 019,47	276	1 082 953 820,55	4,1
1. výzva	26.5.2008 - 7.7.2008	100 000 000,00	100	474 467 281,47	4,7
2. výzva	16.3.2009 - 27.4.2009	100 000 000,00	92	396 637 584,33	4,0
3. výzva	3.5.2010 - 14.6.2010	62 011 019,47	84	211 848 954,75	3,4
1.2		161 817 159,41	80	228 981 725,09	1,4
1. výzva	26.5.2008 - 7.7.2008	25 000 000,00	16	72 815 051,22	2,9
2. výzva	16.3.2009 - 27.4.2009	40 000 000,00	16	49 509 445,58	1,2
3. výzva	3.5.2010 - 14.6.2010	58 837 725,12	22	57 363 075,65	1,0
4. výzva	16.2.2011 - 6.4.2011	37 979 434,29	26	49 294 152,64	1,3
1.3		214 766 361,69	144	467 009 581,52	2,2
1. výzva	26.5.2008 - 7.7.2008	25 000 000,00	33	174 013 204,87	7,0
2. výzva	16.3.2009 - 27.4.2009	50 000 000,00	29	112 830 661,90	2,3
3. výzva	3.5.2010 - 14.6.2010	74 687 837,84	33	88 780 924,12	1,2
4. výzva	16.2.2011 - 6.4.2011	65 078 523,85	49	91 384 790,63	1,4
Celkem PO 1 - 1. GG		638 594 540,57	500	1 778 945 127,16	2,8

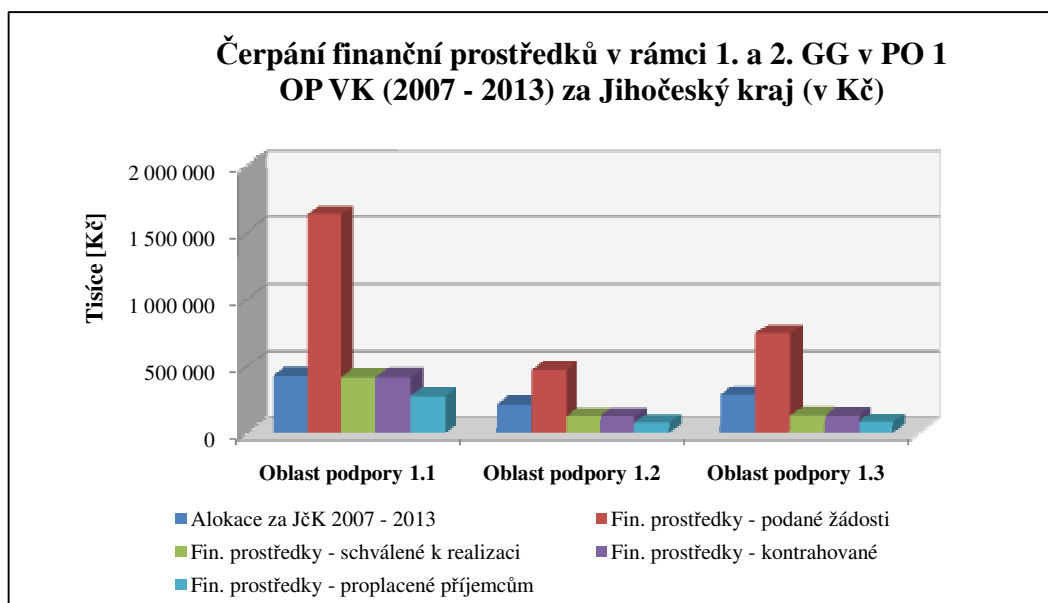
Zdroj: vlastní zpracování dle výzev k předkládání žádostí v Jihočeském kraji (http://opvk.kraj-jihocesky.cz/index.php?p=p_283), Výroční zprávy OP VK za rok 2008, Výroční zprávy OP VK za rok 2009, Výroční zprávy OP VK za rok 2010, Výroční zprávy OP VK za rok 2011, Výroční zprávy OP VK za rok 2012, Výroční zprávy OP VK za rok 2013

Tabulka 5: Přehled vyhlášených výzev v 2. GG OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji

Číslo výzvy	Termín vyhlášení	Alokace na výzvu (Kč)	Podané žádosti		Podané žádosti (Kč)/alokace
			počet	v Kč	
1.1		165 869 477,54	129	552 445 256,82	3,3
1. výzva	26.4.2011 - 12.9.2011	110 000 000,00	53	288 245 293,79	2,6
2. výzva	19.11.2012 - 7.1.2013	55 869 477,54	76	264 199 963,03	4,7
1.2		53 066 023,38	69	239 757 562,13	4,5
1. výzva	26.4.2011 - 12.9.2011	30 000 000,00	34	150 886 847,02	5,0
2. výzva	19.11.2012 - 7.1.2013	23 066 023,38	35	88 870 715,11	3,9
1.3		68 770 045,35	83	278 249 415,97	4,0
1. výzva	26.4.2011 - 12.9.2011	40 000 000,00	42	177 355 499,56	4,4
2. výzva	19.11.2012 - 7.1.2013	28 770 045,35	41	100 893 916,41	3,5
Celkem PO 1 - 2. GG		287 705 546,27	281	1 070 452 234,92	3,7
Celkem PO 1 (1. GG + 2. GG)		926 300 086,84	781	2 849 397 362,08	3,1

Zdroj: vlastní zpracování dle výzev k předkládání žádostí v Jihočeském kraji (http://opvk.kraj-jihocesky.cz/index.php?p=p_283), Výroční zprávy OP VK za rok 2008, Výroční zprávy OP VK za rok 2009, Výroční zprávy OP VK za rok 2010, Výroční zprávy OP VK za rok 2011, Výroční zprávy OP VK za rok 2012, Výroční zprávy OP VK za rok 2013

Graf 3: Čerpání finančních prostředků v rámci 1. a 2. GG v PO 1 OP VK (2007 - 2013) za Jihočeský kraj (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat z Tabulky 4 a Tabulky 5

V rámci každé oblasti podpory, jen vyjma 3. výzvy oblasti podpory 1.2, byl výrazný převis požadovaných finančních prostředků nad stanovenou alokací jednotlivých výzev - např. v případě 1. GG - 1. výzvy 1.1 byl převis více než 4,5 násobek dané alokace, v případě 1.3 se jednalo dokonce o sedminásobek dané alokace. Obecně lze říci, že v rámci 1. GG bylo u oblasti podpory 1.1 požadováno 4x více

finančních prostředků, v případě oblasti podpory 1.2 a 1.3 pak 1,5x - 2x více finančních prostředků. V 2. GG sice poklesl zájem o oblast podpory 1.1, přesto ale byl více než trojnásobný, a stoupl zájem o oblast podpory 1.2 a 1.3.

Celkem bylo v rámci PO 1 v Jihočeském kraji podáno 781 projektových žádostí, z toho 500 žádostí do 1. GG (64 %) a 281 žádostí do 2. GG (36 %). Největší zájem v rámci jednotlivých výzev byl o 1. výzvu 1.1 v 1. GG, kam bylo podáno celkem 100 projektů. Z hlediska oblastí podpory byl největší podíl podaných projektových žádostí do 1.1 (51,9 %), dále pak do 1.3 (29,1 %), nejméně pak do 1.2 (19,1 %). Z hlediska finančních prostředků byl největší podíl na celkovém objemu finančních prostředků také u oblasti podpory 1.1 (57,4 %). Procentuální podíl finančních prostředků u oblasti podpory 1.2 a 1.3 byl podstatně nižší.

Tabulka 6: Podíl podaných projektových žádostí a finančních prostředků v jedn. oblastech podpory PO 1 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji na celkovém objemu (v %)

Oblast podpory	1. GG		2. GG		Celkem PO 1	
	Podané žádosti		Podané žádosti		Podané žádosti	
	počet (%)	fin. prostředky (%)	počet (%)	fin. prostředky (%)	počet (%)	fin. prostředky (%)
Celkem OP 1.1	35,3	38,0	16,5	19,4	51,9	57,4
Celkem OP 1.2	10,2	8,0	8,8	8,4	19,1	16,5
Celkem OP 1.3	18,4	16,4	10,6	9,8	29,1	26,2
Celkem PO 1	64,0	62,4	36,0	37,6	100,0	100,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Tabulky 4 a Tabulky 5

V Tabulce 7 je uveden vývoj počtu projektů a objem jejich finančních prostředků v různých fázích administrace. Je zřejmé, že počet projektů schválených k realizaci, což jsou projekty, které byly schváleny Zastupitelstvem Jihočeského kraje, je mnohem nižší, než počet podaných projektových žádostí. Úspěšnost těchto projektů je v rámci PO 1 v Jihočeském kraji v průměru 32,7 %. Jaká byla úspěšnost podaných projektových žádostí v rámci jednotlivých výzev uvádí druhý sloupec (b/podané žádosti) v Tabulce 8. Nejvyšší úspěšnost měla oblast podpory 1.2 v 1. GG (tj. 50 %).

Tabulka 7: Čerpání finančních prostředků v PO 1 (1. GG, 2. GG) OP VK (2007 - 2013)
v Jihočeském kraji (stav k 18.6.2014)

Oblast podpory	Alokace za JČK 2007 - 2013 (Kč)	Projekty - schválené k realizaci		Projekty - kontrahované (kryté Smlouvou)		Projekty - proplacené příjemcům	
		počet	fin. prostředky (Kč)	počet	fin. prostředky (Kč)	počet	fin. prostředky (Kč)
		a	b	c	d	e	f
1. GG	642 197 735,04	177	424 145 174,40	177	422 353 663,98	173	356 270 384,00
1.1	265 614 213,94	98	261 038 468,83	99	261 272 687,70	98	226 460 149,86
1. výzva	100 000 000,00	35	98 738 351,81	35	98 738 130,10	35	86 040 541,28
2. výzva	100 000 000,00	35	99 999 998,98	35	97 174 305,43	34	79 381 631,76
3. výzva	65 614 213,94	28	62 300 118,04	29	65 360 252,17	29	61 037 976,82
1.2	161 817 159,41	39	81 206 767,76	39	80 669 122,70	37	61 305 711,48
1. výzva	25 000 000,00	8	21 384 495,98	8	21 384 495,88	7	15 043 709,00
2. výzva	40 000 000,00	5	13 951 710,00	5	13 574 890,00	5	10 926 425,84
3. výzva	58 837 725,12	12	20 858 290,83	12	20 763 880,99	12	17 571 651,23
4. výzva	37 979 434,29	14	25 012 270,95	14	24 945 855,83	13	17 763 925,41
1.3	214 766 361,69	40	81 899 937,81	39	80 411 853,58	38	68 504 522,66
1. výzva	25 000 000,00	6	22 588 175,48	6	22 588 175,48	6	20 100 154,82
2. výzva	50 000 000,00	7	20 669 250,90	7	19 970 375,68	7	18 050 730,11
3. výzva	74 687 837,84	6	10 361 081,60	5	9 609 313,99	5	8 708 724,66
4. výzva	65 078 523,85	21	28 281 429,83	21	28 243 988,43	20	21 644 913,07
2. GG	287 705 546,27	78	258 735 961,53	76	254 576 961,34	48	71 830 353,38
1.1	165 869 477,54	40	157 075 237,11	40	157 075 237,10	26	46 087 065,52
1. výzva	110 000 000,00	22	105 509 843,47	22	105 509 843,46	22	44 825 789,01
2. výzva	55 869 477,54	18	51 565 393,64	18	51 565 393,64	4	1 261 276,51
1.2	53 066 023,38	17	46 951 379,34	16	44 965 517,22	11	13 217 642,36
1. výzva	30 000 000,00	8	29 871 363,74	7	27 885 501,62	7	11 700 012,74
2. výzva	23 066 023,38	9	17 080 015,60	9	17 080 015,60	4	1 517 629,62
1.3	68 770 045,35	21	54 709 345,08	20	52 536 207,02	11	12 525 645,50
1. výzva	40 000 000,00	12	37 092 492,71	11	34 919 354,65	9	12 191 013,88
2. výzva	28 770 045,35	9	17 616 852,37	9	17 616 852,37	2	334 631,62
Celkem PO 1	929 903 281,31	255	682 881 135,93	253	676 930 625,32	221	428 100 737,38

Zdroj: vlastní zpracování dle Seznamu příjemců OP VK (<http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=37778>); výzev k předkládání žádostí v Jihočeském kraji (http://opvk.kraj-jihocesky.cz/index.php?p=p_283); dle dat poskytnutých z Odboru evropských záležitostí Krajského úřadu Jihočeského kraje

Mezi počtem projektů a výší jejich finančních prostředků v případě "Projekty - schválené k realizaci", a "Projekty - kontrahované" (tj. jsou projekty, u kterých byla uzavřena smlouva) již není výrazný rozdíl. Tento rozdíl je způsoben zejména stanoviskem výběrové komise - a to vlivem vyřazení projektu nebo v častějších případech požadovanou úpravou rozpočtu projektu dle stanovených pravidel OP VK. V případě 1. GG oblasti podpory 1.1 ve 3. výzvě je nakontrahováno více finančních prostředků

(i navýšení počtu projektů), a to z důvodu, že došlo k navýšení alokace a mohlo být realizováno více projektů.

Pokud hodnotíme podíl finančních prostředků - schválených, kontrahovaných a proplacených vzhledem k alokaci, jsou tyto hodnoty velmi rozdílné. V PO 1 (1. GG a 2. GG) bylo nakontrahováno celkem 253 projektů v celkové výši 676,9 mil. Kč, což představuje vzhledem k alokaci 72,8 % finančních prostředků. Z hlediska 1. GG bylo kontrahováno pouze 65,8 % finančních prostředků, v 2. GG to již bylo 88,5 % finančních prostředků. Nízká hodnota v případě 1. GG je způsobena nízkým objemem finančních prostředků u projektů schválených k realizaci, a to ve většině výzev v oblasti podpory 1.2 a 1.3 - např. v oblasti podpory 1.3 byla výše schválených finančních prostředků vzhledem k alokaci výzvy pouze 14 %, u 2. a 3. výzvy oblasti podpory 1.2 nedosahovala 40 %. V případě 1. GG oblasti podpory 1.1, ale také ve většině výzev 2. GG jsou tyto hodnoty vysoké, a to z důvodu, že finanční prostředky schválených projektů se blížily výše alokace. Zde je viditelná ta skutečnost, že čím byl vyšší přesah finančních prostředků podaných projektových žádostí nad alokací, tím více se schválené finanční prostředky blížily stanovené alokaci. Z výše uvedené analýzy lze tedy odvodit kvalitu projektů. I když výše finančních prostředků podaných projektových žádostí u oblastí podpory 1.2 a 1.3 (vyjma 3. výzvy oblasti podpory 1.2) vždy převyšovala alokaci výzev, v průběhu hodnocení byl velký počet projektových žádostí vyřazen a do realizace tak vstoupil výrazně nižší počet projektů s objemem finančních prostředků, který zdaleka nedosahoval výše alokace výzvy.

Z hlediska hodnocení podílu finančních prostředků proplacených příjemcům ve vztahu k alokaci (Tabulka 8: *sloupec g/a*) jsou tyto hodnoty ještě nižší, než v případě schválených nebo kontrahovaných projektů, což souvisí zejména s dodržováním podmínek čerpání finančních prostředků v průběhu realizace projektů (dodržování Smlouvy o realizaci grantového projektu, dodržování pravidel Příručky pro příjemce finanční podpory z OP VK apod.). K 18.6.2014 bylo příjemcům z alokovaných prostředků v PO 1 v Jihočeském kraji proplaceno zatím 46 % finančních prostředků. Toto ale není konečná hodnota, protože v případě 2. GG projekty nejsou ukončeny (nejzazší datum ukončení realizace je 31.12.2014), a proto se tato hodnota bude nadále zvyšovat. V případě 1. GG bylo proplaceno 55,5 % finančních prostředků z alokovaných. Tuto hodnotu můžeme považovat za konečnou, protože všechny projekty již byly ukončeny a ze strany Zprostředkujícího subjektu zadministrivány.

V rámci 1. GG bylo v oblasti podpory 1.1 proplaceno celkem 85,3 % z alokovaných finančních prostředků. V případě oblasti podpory 1.2 a 1.3 jsou tyto hodnoty výrazně nižší (37,9 % a 31,9 %), což souvisí s důvody, které byly popsány výše. Z hlediska jednotlivých výzev bylo nejvíce finančních prostředků z alokovaných proplaceno příjemcům v případě 1. - 3. výzvy oblasti podpory 1.1 a 3. výzvy oblasti podpory 1.3.

Tabulka 8: Finanční pokrok v PO 1 (1. GG, 2. GG) OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji v % (stav k 18.6.2014)

Oblast podpory	Projekty - schválené k realizaci	Fin. prostředky - schválené k realizaci	Fin. prostředky - kontrahované (kryté Smlouvou)		Fin. prostředky - proplacené příjemcům	
	%	%	%	%	%	%
	b/podané žádosti	c/a	e/a	e/c	g/a	g/e
1. GG	35,4	66,0	65,8	99,6	55,5	84,4
1.1	35,5	98,3	98,4	100,1	85,3	86,7
1. výzva	35,0	98,7	98,7	100,0	86,0	87,1
2. výzva	38,0	100,0	97,2	97,2	79,4	81,7
3. výzva	33,3	94,9	99,6	104,9	93,0	93,4
1.2	48,8	50,2	49,9	99,3	37,9	76,0
1. výzva	50,0	85,5	85,5	100,0	60,2	70,3
2. výzva	31,3	34,9	33,9	97,3	27,3	80,5
3. výzva	54,5	35,5	35,3	99,5	29,9	84,6
4. výzva	53,8	65,9	65,7	99,7	46,8	71,2
1.3	27,8	38,1	37,4	98,2	31,9	85,2
1. výzva	18,2	90,4	90,4	100,0	80,4	89,0
2. výzva	24,1	41,3	39,9	96,6	36,1	90,4
3. výzva	18,2	13,9	12,9	92,7	11,7	90,6
4. výzva	42,9	43,5	43,4	99,9	33,3	76,6
2. GG	27,8	89,9	88,5	98,4	25,0	28,2
1.1	31,0	94,7	94,7	100,0	27,8	29,3
1. výzva	41,5	95,9	95,9	100,0	40,8	42,5
2. výzva	23,7	92,3	92,3	100,0	2,3	2,4
1.2	24,6	88,5	84,7	95,8	24,9	29,4
1. výzva	23,5	99,6	93,0	93,4	39,0	42,0
2. výzva	25,7	74,0	74,0	100,0	6,6	8,9
1.3	25,3	79,6	76,4	96,0	18,2	23,8
1. výzva	28,6	92,7	87,3	94,1	30,5	34,9
2. výzva	22,0	61,2	61,2	100,0	1,2	1,9
Celkem PO 1	32,7	73,4	72,8	99,1	46,0	63,2

Zdroj: vlastní zpracování dle Tabulky 6

Porovnání výše proplacených finančních prostředků příjemcům ve vztahu ke kontrahovaným (Tabulka 8: *sloupec g/e*) ukazuje, jak efektivně příjemci tyto

prostředky využili. V procentuálním vyjádření bylo v prioritní ose 1 (1. GG a 2. GG) zatím proplaceno 63,2 % kontrahovaných prostředků. V 1. GG se proplatilo 84,4 % ve vztahu ke kontrahovaným finančním prostředkům, kde největší podíl zaujímá oblast podpory 1.1, kdy příjemci využili v průměru 86,7 % kontrahovaných finančních prostředků, ve 3. výzvě to bylo až 93,4 %. 90 % kontrahovaných finančních prostředků se proplatilo v 2. a 3. výzvě oblasti podpory 1.3. V případě 2. GG tato data nelze opět zcela hodnotit, protože projekty jsou stále v realizaci. Jak je ale zřejmé z Tabulky 8, v 2. GG je proplacena příjemcům zatím necelá 1/3 finančních prostředků (28,2 %).

5.4.2 Analýza čerpání finančních prostředků v prioritní ose 3

V roce 2009 se Jihočeský kraj zapojil do vyhlášené výzvy ze strany MŠMT pro GG v oblasti podpory 3.2 Podpora nabídky dalšího vzdělávání. Žádost za Jihočeský kraj byla schválena ze strany MŠMT v květnu 2009 a v listopadu 2009 tak vyhlásil 1. výzvu v oblasti podpory 3.2.

V oblasti podpory 3.2 jsou v Jihočeském kraji podporovány např. vzdělávací nabídky v oblasti dalšího vzdělávání (tvorba vzdělávacích programů, tvorba e-learningových programů, tvorba metodických nástrojů a pomůcek); vzdělávání pedagogů, lektorů, řídících a organizačních pracovníků škol a školských zařízení a dalších vzdělávacích a poradenských středisek. Dále je podporována provázanost dalšího vzdělávání s počátečním vzděláváním v podobě tvorby nových vzdělávacích programů, nových kurzů, pilotáže nebo rozvoj sítě a partnerství subjektů působící v oblasti dalšího vzdělávání. V rámci specifických kritérií je pak podpora zacílena na analýzu potřebnosti, inovativnost, vytváření produktu zaměřeného na životní prostředí nebo ICT nebo synergie schváleného projektu v jiném operačním programu.

Mezi cílové skupiny patří nejčastěji lektori, pracovníci vzdělávacích institucí nebo účastníci dalšího vzdělávání. Oprávněnými žadateli pak jsou zejména vzdělávací instituce (ve smyslu právnické osoby s předmětem činnosti v oblasti dalšího vzdělávání), vysoké školy, nestátní neziskové organizace nebo města, obce a svazky obcí.

Tabulka 9: Přehled vyhlášených výzev v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji

Číslo výzvy	Termín vyhlášení	Alokace na výzvu (Kč)	Podané žádosti		Podané žádosti (Kč)/alokace
			počet	v Kč	
1. výzva	16.11.2009 - 4.1.2010	50 000 000,00	61	216 515 795,27	4,3
2. výzva	27.12.2010 - 21.2.2011	80 000 000,00	49	180 774 023,06	2,3
3. výzva	27.12.2011 - 10.4.2012	100 000 000,00	82	313 961 560,33	3,1
4. výzva	20.3.2013 - 17.5.2013	88 348 658,74	78	211 457 041,89	2,4
Celkem		318 348 658,74	270	922 708 420,55	2,9

Zdroj: vlastní zpracování dle výzev k předkládání žádostí v Jihočeském kraji (http://opvk.kraj-jihocesky.cz/index.php?p=p_283), Výroční zprávy OP VK za rok 2009, Výroční zprávy OP VK za rok 2010, Výroční zprávy OP VK za rok 2011, Výroční zprávy OP VK za rok 2012, Výroční zprávy OP VK za rok 2013

Celkem bylo do oblasti podpory 3.2 podáno 270 projektových žádostí za 922,7 mil. Kč. Z Tabulky 9 je zřejmé, že o vyhlášené výzvy byl ze strany žadatelů také velký zájem, což dokládá opět několikanásobný převis požadovaných částek finanční podpory v každé výzvě. Největší převis byl u 1. výzvy, kdy převýšení bylo více jak čtyřnásobné. V procentuálním vyjádření z hlediska počtu podaných projektů i objemu finančních prostředků má nejvyšší podíl 3. výzva, nejnižší podíl pak 2. výzva (viz Tabulka 10).

Tabulka 10: Podíl podaných projektových žádostí a finančních prostředků v jedn. výzvách v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji (%)

Číslo výzvy	Podané žádosti	
	počet (%)	fin. prostředky (%)
1. výzva	22,6	23,5
2. výzva	18,1	19,6
3. výzva	30,4	34,0
4. výzva	28,9	22,9
Celkem	100,0	100,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Tabulky 9

I když byl ze strany žadatelů velký zájem o jednotlivé výzvy v oblasti podpory 3.2, počet projektů, který byl nakonec schválen k realizaci a následně realizován, byl velice nízký. Např. do 1. výzvy bylo podáno celkem 61 projektových žádostí, ale do realizace vstoupilo pouze 11 projektů, což je 18 %; ve 4. výzvě byl tento podíl dokonce jen 10 %, v rámci 2. a 3. výzvy byl tento podíl vyšší, přesto ale nedosáhl 30 %. Drtivá většina projektů byla vyřazena v různých fázích hodnocení. Lze tedy usuzovat, že podané projekty nebyly z hlediska zpracování v takové kvalitě a v souladu s podmínkami v jednotlivých výzvách, aby mohly vstoupit do realizace. V důsledku

toho, že do realizace vstupoval nízký počet projektů, tak i výše finančních prostředků těchto projektů zdaleka nedosahovala výše alokace. Procentuální podíl schválených finančních prostředků byl za oblast podpory 3.2 pouze 48,5 %.

Tabulka 11: Čerpání finančních prostředků v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji (stav k 18.6.2014)

Oblast podpory	Alokace za JČK 2007 - 2013 (Kč)	Projekty - schválené k realizaci		Projekty - kontrahované (kryté Smlouvou)		Projekty - proplacené příjemcům	
		počet	fin. prostředky (Kč)	počet	fin. prostředky (Kč)	počet	fin. prostředky (Kč)
		a	b	c	d	e	f
1. výzva	50 000 000,00	11	26 348 841,59	11	26 284 635,43	11	21 360 587,71
2. výzva	80 000 000,00	14	39 893 330,51	14	39 496 907,10	14	30 035 679,79
3. výzva	100 000 000,00	22	67 953 764,13	20	62 622 483,73	20	19 596 134,39
4. výzva	88 348 658,74	8	20 078 745,52	7	17 954 938,76	7	0,00
Celkem	318 348 658,74	55	154 274 681,75	52	146 358 965,02	52	70 992 401,89

Zdroj: vlastní zpracování dle Seznamu příjemců OP VK (<http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=37778>); výzev k předkládání žádostí v Jihočeském kraji (http://opvk.kraj-jihocesky.cz/index.php?p=p_283); dle dat poskytnutých z Odboru evropských záležitostí Krajského úřadu Jihočeského kraje

Mezi počtem projektů a výší jejich finančních prostředků v případě "Projekty - schválené k realizaci", a "Projekty - kontrahované" již není výrazný rozdíl (Tabulka 11). Tento rozdíl je způsoben, obdobně jako v případě prioritní osy 1, zejména z důvodu úprav rozpočtu dle vyjádření výběrové komise a dle pravidel Příručky pro příjemce o finanční podporu OP VK.

Tabulka 12: Finanční pokrok v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v %

Oblast podpory	Projekty - schválené k realizaci	Fin. prostředky - schválené k realizaci	Fin. prostředky - kontrahované (kryté Smlouvou)		Fin. prostředky - proplacené příjemcům	
	%	%	%	%	%	%
	b/podané žádosti	c/a	e/a	e/c	g/a	g/e
1. výzva	18,0	52,7	52,6	99,8	42,7	81,3
2. výzva	28,6	49,9	49,4	99,0	37,5	76,0
3. výzva	26,8	68,0	62,6	92,2	19,6	31,3
4. výzva	10,3	22,7	20,3	89,4	0,0	0,0
Celkem	20,4	48,5	46,0	94,9	22,3	48,5

Zdroj: vlastní zpracování dle Tabulky 11

Porovnání výše proplacených finančních prostředků příjemcům ve vztahu ke kontrahovaným (Tabulka 12: *sloupec g/e*) nám opět ukazuje, jak efektivně příjemci

využily získané finanční prostředky. V procentuálním vyjádření bylo v 1. výzvě využito celkem 81,3 % kontrahovaných finančních prostředků. V případě 2., 3. a 4. výzvy nelze tuto skutečnost ještě zcela hodnotit, protože řada projektů je stále v realizaci, kdy nejzazší datum ukončení projektů je 31.12.2014. V rámci 4. výzvy jsou zde uvedeny nulové hodnoty, a to z důvodu, že k 18.6.2014, kdy byla data analyzována, nebyly tyto hodnoty známy. Projekty z této výzvy vstoupily do realizace 1.1.2014 a lze tedy předpokládat, že mají již proplacenou 1. monitorovací zprávu.

Z hlediska hodnocení podílu finančních prostředků kontrahovaných vzhledem k alokaci, jsou tyto hodnoty také velmi nízké, na což má vliv zejména nízký objem finančních prostředků projektů vstupujících do realizace. Celkem bylo nakontrahováno za oblast podpory 3.2 pouze 46 % alokovaných prostředků.

Při hodnocení proplacených finančních prostředků vzhledem k alokaci, bylo k 18.6.2014 příjemcům vyplaceno zatím pouze 22,3 % alokovaných finančních prostředků. Tato hodnota se ale stále zvyšuje, a to z důvodu pokračujícího proplácení monitorovacích zpráv u projektů, které jsou stále ještě v realizaci. Za finální můžeme považovat pouze podíl proplacených finančních prostředků u 1. výzvy - tj. 42,7 %.

6 Výsledky a diskuse

V této kapitole je zhodnocen dopad finančních prostředků OP VK do oblasti školství v Jihočeském kraji. Některé výstupy z analýz již sice byly naznačeny v předcházející kapitole, zde je ale provedeno kompletní shrnutí čerpání finančních prostředků OP VK v rámci globálních grantů administrovaných na Krajském úřadě Jihočeského kraje.

Provedená analýza čerpání finančních prostředků v rámci OP VK byla zaměřena na porovnání počtu projektů a objemu finančních prostředků v různých fázích administrace - a to ve fázi podaných projektů do vyhlášených výzev, schválených projektů k realizaci Zastupitelstvem Jihočeského kraje, kontrahovaných projektů (projektů krytých Smlouvou) a projektů, které byly proplaceny příjemcům.

Z analyzovaných dat bylo zjištěno, že zájem ze strany oprávněných žadatelů byl v rámci jednotlivých oblastí podpory i v rámci jednotlivých výzev značný. Tato skutečnost je zřejmá z Tabulky 4 a Tabulky 5 pro oblasti podpory 1.1, 1.2, 1.3 a z Tabulky 9 pro oblast podpory 3.2, kde je uveden podíl celkového objemu finančních prostředků za projekty podané do jednotlivých výzev a oblastí podpory vzhledem k vyhlášené alokaci. Ve všech případech, jen vyjma 3. výzvy oblasti podpory 1.2 v 1. GG, tento objem několikanásobně převyšoval danou alokaci poskytnutých finančních prostředků. Největší zájem ze strany žadatelů byl o 1. a 2. výzvu oblasti podpory 1.1 z 1. GG, a to z hlediska počtu podaných projektových žádostí i objemu finančních prostředků.

I když zájem o finanční prostředky z OP VK ze strany žadatelů byl prokázán, jiná situace nastává z hlediska úspěšnosti využití těchto poskytnutých finančních prostředků. Bohužel negativním faktorem z hlediska této práce je, že dosud ne všechny projekty byly ukončeny. V případě 2. GG oblasti podpory 1.1, 1.2 a 1.3 a 2. - 4. výzvy oblasti podpory 3.2 jsou projekty stále v realizaci, proto nelze získané informace v kapitole 5 považovat za finální a bylo by vhodné je po ukončení realizace všech projektů zaktualizovat. Nicméně i přes tuto skutečnost lze vyvodit určité závěry. Za finální hodnoty lze považovat data v rámci analýzy 1. GG oblastí podpory 1.1, 1.2 a 1.3 a 1. výzvy oblasti podpory 3.2.

Úspěšnost čerpání finančních prostředků závisí v prvé řadě na kvalitě projektu a na dodržování podmínek uvedených ve Smlouvě o realizaci grantového projektu a na schválené projektové žádosti a rozpočtu projektu.

Do PO 1 bylo podáno 781 projektových žádostí v celkové výši 2,8 mld. Kč (alokace na tuto osu činila 929,9 mil. Kč). Do realizace poté vstoupilo 253 projektů v celkové výši 676,9 mil. Kč. K 18.6.2014 bylo příjemcům proplaceno 428,1 mil. Kč, což je 46,0 % alokovaných finančních prostředků a 63,2 % kontrahovaných finančních prostředků. Podíl proplacených prostředků se ale bude navyšovat, protože projekty v 2. GG jsou ještě v realizaci a tedy stále probíhá administrace. Do oblasti podpory 3.2 bylo v Jihočeském kraji podáno 270 projektových žádostí v celkové výši 922,7 mil. Kč. Do realizace vstoupilo pouze 52 projektů za 146,4 mil. Kč. K 18.6.2014 byla příjemcům proplaceno zatím 70,9 mil. Kč - tj. 22,3 % alokovaných finančních prostředků a 48,5 % kontrahovaných finančních prostředků. Obdobně jako u 2. GG PO 1 nemůžeme tuto hodnotu považovat za finální.

Z hlediska počtu podaných a schválených projektů bylo zjištěno, že v PO 1 vstupuje do realizace v průměru každý třetí projekt, v oblasti podpory 3.2 je to každý pátý projekt. Výše objemu kontrahovaných finančních prostředků ve vztahu k výši alokace je v PO 1 v průměru 72,8 %, u oblasti podpory 3.2 je to pouhých 46,0 %.

Pro příjemce finanční podpory, kteří realizují projekt, je nejdůležitější informace - kolik finančních prostředků z kontrahované částky získají. V případě 1. GG je to v průměru 84,4 % kontrahovaných finančních prostředků a v případě 1. výzvy oblasti podpory 3.2 je to v průměru 81,3 % kontrahovaných finančních prostředků. Z hlediska jednotlivých výzev 1. GG se ale tento podíl pohybuje v intervalu 71,2 % (4. výzva oblasti podpory 1.2) až 93,4 % (3. výzva oblasti podpory 1.1).

Z pohledu Jihočeského kraje, respektive MŠMT, je důležitý ukazatel proplacené finanční prostředky vzhledem k alokaci. V rámci 1. GG je tento procentuální podíl pouze 55,5 %, je ale nutno dodat, že takto nízký podíl je ovlivněn nízkým objemem finančních prostředků u projektů schválených k realizaci (tj. v případě 2. - 4. výzvy oblasti podpory 1.2 a 2. - 4. výzvy oblasti podpory 1.3) a tedy i nízkým procentem kontrahovaných finančních prostředků. Naopak v případě oblasti podpory 1.1 je tento podíl v průměru 85,3 %. V rámci oblasti podpory 3.2, pouze v 1. výzvě, je tento podíl

také velmi nízký - 42,7 %, kdy opět vliv na tuto hodnotu má nízký objem schválených finančních prostředků.

V případě 2. GG PO 1 a 2. - 4. výzvy oblasti podpory 3.2 nelze vyslovit závěrečné zhodnocení, protože projekty, jak již bylo uvedeno, jsou stále v realizaci (do 31.12.2014). Lze ale říci, že k 18.6.2014 (kdy jsou data získána) je v 2. GG proplacena 1/4 alokovaných prostředků a v oblasti podpory 3.2 (2. - 4. výzva) je proplaceno 18,5 % alokace.

Důvodem, proč příjemci nevyužijí celou výši kontrahovaných finančních prostředků, je zejména porušení pravidel při čerpání finančních prostředků. Nejčastěji se jedná např. o porušení pravidel při vyhlášení nebo vyhodnocení výběrových řízení, překročení různých limitů - mzdových, křížového financování, chybná publicita projektu, která je v rozporu s tzv. Manuálem vizuální identity nebo také jsou ze strany příjemců nárokovány finanční prostředky, které jsou v rozporu s cíli a klíčovými aktivitami projektu. Tyto finanční prostředky jsou pak ze strany Zprostředkujícího subjektu neuznané a o tyto prostředky je ponížena poskytnutá finanční podpora.

Důležité je také zmínit, že i když projekty v 1. GG oblasti podpory 1.1, 1.2 a 1.3 a 1. výzvy oblasti podpory 3.2 můžeme považovat za ukončené, přesto zde existuje riziko, že se výše vyčerpaných finančních prostředků může změnit, respektive snížit. Důvodem je skutečnost, že všechny zrealizované projekty v 1. GG a 1. výzvě oblasti podpory 3.2 mají povinnou dobu udržitelnosti 5 let a každým rokem musí předkládat tzv. Monitorovací zprávu o udržitelnosti projektu. To, zda budou mít projekty udržitelnost, je vždy stanoveno ve výzvě a každý příjemce již v projektové žádosti specifikuje aktivity a výstupy, které povedou k dané udržitelnosti. K udržení výstupů projektu se příjemce zavazuje i v právním aktu. Při porušení těchto podmínek je příjemce sankcionován.

Závěrem lze říci, že dopad evropských finančních prostředků do oblasti školství je značný a určitým způsobem doplňuje chybějící finanční prostředky ve školství. Jedná se zejména o mzdové prostředky, prostředky na vybavení např. počítačových učeben, laboratoří, ale i běžných tříd interaktivními pomůckami, na tvorbu vzdělávacích materiálů, dále pak může jít o exkurze, praktické kurzy popř. praxe u zaměstnavatelů, vzdělávací kurzy pro dospělé apod. Tento finanční zdroj je důležitý i z hlediska plnění

cílů vzdělávací politiky Jihočeského kraje a respektive i České republiky ať v dlouhodobém či krátkodobém výhledu.

Pokud si tyto instituce v oblasti školství uvědomují a jsou ochotni vynaložit nemalé administrativní úsilí na získání tohoto finančního zdroje, mohou jen získat. I když samozřejmě rizika zde jsou, ve smyslu nezpůsobilých výdajů a v krajním případě i sankcí, ale pokud příjemce postupuje v realizaci projektu v souladu s právním aktem a stanovenými podmínkami, může toto ovlivnit.

7 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo na základě analýzy čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu, konkrétně z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v programovacím období 2007 - 2013 zhodnotit jejich současné využití a dopad na rozvoj školství v Jihočeském kraji. Jelikož je tato problematika velmi obsáhlá, byla tato analýza provedena na vzorku projektů - a to na projektech podaných do globálních grantů, které jsou administrovány na Krajském úřadě Jihočeského kraje.

Z provedené analýzy, která je uvedena v kapitole 5 a zhodnocena v kapitole 6, je viditelné, že získané evropské finanční prostředky mají výrazný dopad na oblast školství v Jihočeském kraji. Přesto se ale jedná o tzv. doplňkové financování, protože stále hlavní zdroj financování této oblasti je ze státního rozpočtu. Z provedeného hodnocení je zřejmé, že tyto prostředky jsou čerpány zejména na ty oblasti, na které dané školy a školská zařízení mají malý nebo žádný objem finančních prostředků.

Pokud se škola rozhodne zapojit se do této problematiky, je velice důležité mít kvalitní management, respektive realizační tým, který má projekty na starosti. A to zejména z důvodu, že tato problematika je velmi náročná, jak z hlediska času, tak z hlediska informační základy. Z tohoto důvodu je třeba věnovat velké úsilí nejen při samotné realizaci projektů, ale také již při jejich přípravě. Odměnou je pak hladný průběh realizace projektů, ale hlavně efektivní čerpání finančních prostředků a minimum vzniku nezpůsobilých nebo nevyčerpaných prostředků.

Toto všechno může realizační tým ovlivnit, bohužel co ale již ovlivnit nemůže, je výrazná administrativní zátěž při prokazování správného profinancování evropských prostředků nebo úpravy podmínek při samotné realizaci projektů. Právě úprava nebo zpřísnění podmínek je často reakcí na novely zákonů, na nová opatření a doporučení Evropské komise, na politické změny na národní úrovni, ale také i na obcházení pravidel ze strany příjemců. Např. novela zákona o veřejných zakázkách výrazně zasáhla do realizací projektů, jejímž výsledkem bylo ještě větší zatížení nejen realizátorů, ale také administrátorů projektů.

Druhé programovací období v historii České republiky se blíží pomalu ke konci, v tomto roce 2014 naše země vstoupila do již třetího programovacího období, které je opět v sedmiletém cyklu - a to pro roky 2014 - 2020. Sice objem finančních prostředků alokovaných pro Českou republiku není tak velký jako v předchozím období, přesto ale není zanedbatelný, a proto si lze jen přát, aby to následující období bylo z hlediska čerpání evropských finančních prostředků mnohem jednodušší, administrativně méně náročnější a efektivnější než programovací období 2007 - 2013.

Summary

The aim of this bachelor's thesis is the analysis of disbursement of funds from the European Social Fund, specifically the Operational Programme Education for Competitiveness in the programming period 2007 - 2013 to evaluate their current use and impact on the development of education in the South Bohemia Region.

Because this issue is very extensive, this analysis was conducted on a sample of projects - and the projects submitted to global grants, which are administered by the South Bohemian Regional Authority.

Based on this analysis, it was found that the funds raised from the EU have on education in the South Bohemia Region significant impact and in some way substitute for the lack of funding in education. Yet it is so called an additional financing, because the main source of funding for this area is the state budget. The performed evaluation, it is clear that these funds are spent mainly on those areas in which the schools and school facilities have little or no financial resources.

Keywords

the European union, the Czech republic, the South Bohemia Region, European Social Fund, Operational Programme Education for Competitiveness, Global grants, Economic and social cohesion policy, education, management of projects

Seznam literatury

Monografie

1. Boháčková, I., & Hrabánková, M. (2009). *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck.
2. Cini, M. (2007): *European Union politics*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.
3. König, P. & kol. (2009). *Rozpočet a politiky Evropské unie: Příležitost pro změnu*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck.
4. Marek, D., & Kanton, T. (2009). *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vydání. Brno: Barrister & Principal.
5. Ochrana, F., Pavel, J., Vítek, L. & kol. (2010). *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing, a.s.
6. Stejskal, J., & Kovárník, J. (2009). *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál.
7. Wokoun, R., Malinovský, J., Damborský, M., Blažek, J. & kol. (2008). *Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde.
8. Wokoun, R., Mates, P., Kadeřábková, J. & kol. (2011). *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk.

Internetové zdroje

9. *Certifikace výdajů*. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/C/Certifikace-uskutecněných-vydajů>.
10. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2012 - 2016*. (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58284&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58284&par[view]=0).
11. *European social fund*. European Commission's DG for Employment, Social Affairs & Inclusion. Dostupné z <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=51&langId=en>.

12. *Fondy EU*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU>.
13. *Fondy EU*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z [https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/F/Fond-soudrznosti-\(CF-Cohesion-Fund\)](https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/F/Fond-soudrznosti-(CF-Cohesion-Fund)).
14. *Fondy EU*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.
15. *Individuální projekt*. Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/I/Individualni-projekt>.
16. *Normativy*. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/normativy-1>.
17. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z <http://www.esfcr.cz/file/4976/>.
18. *Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 - 2013*. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>.
19. *Operační program Praha Adaptabilita 2007 - 2013*. (2007). Hlavní město Praha. Dostupné z http://www.prahafondy.eu/userfiles/File/OPPA%20dokumenty/OPPA_CS_final_v3.pdf.
20. *Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007 - 2013*. (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30505>.
21. *Prováděcí dokument k Operačnímu programu vzdělávání pro konkurenceschopnost*. (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=34485>.
22. *Příručka pro příjemce finanční podpory z OP VK, verze 8*. (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://op-vk.cz/cs/prijemce/dokumenty-pro-prijemce/prirucka-pro-prijemce-op-vk/prirucka-pro-prijemce-op-vk-verze-8-platna-od-1-1-2014.html>.

23. *Příručka pro žadatele o finanční podporu z OP VK, verze 9.* (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/cs/zadatel/dokumenty-pro-zadatele/prirucka-pro-zadatele-op-vk/prirucka-pro-zadatele-op-vk-verze-9-platna-od-25-10-2012.html>.
24. *Rozvojové programy pro rok 2014.* Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/rozvojove-programy-pro-rok-2014>.
25. *Seznam příjemců OP VK.* (2014). Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=37778>.
26. *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě - Česká republika* (2009/2010). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z http://www.msmt.cz/file/10185_1_1.
27. *Udržitelnost projektu.* Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-okumenty/Glosar/U/Udrzitelnost-projektu>.
28. *Výroční zpráva OP VK za rok 2008.* (2009). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=22336>.
29. *Výroční zpráva OP VK za rok 2009.* (2010). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=22339>.
30. *Výroční zpráva OP VK za rok 2010.* (2011). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=32246>.
31. *Výroční zpráva OP VK za rok 2011.* (2012). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=32249>.
32. *Výroční zpráva OP VK za rok 2012.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=32250>.

33. *Výroční zpráva OP VK za rok 2013.* (2014). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=38810>.
34. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2010/2011.* (2012). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=58702&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=58702&par[view]=0).
35. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2011/2012.* (2013). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=86782&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=86782&par[view]=0).
36. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2012/2013.* (2014). Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje. Dostupné z [http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=95172&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=95172&par[view]=0).
37. *Výzvy k předkládání žádostí.* Dostupné z http://opvk.kraj-jihocesky.cz/index.php?p=p_283.
38. *Z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy české.* (2005). Učitelské noviny, 15. Dostupné z <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3926>.
39. *Změnový list OP VK, 28.6.2013.* (2013). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z <http://www.op-vk.cz/filemanager/files/file.php?file=30503>.
40. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dostupné z <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.
41. Informace a data poskytnuté Odborem evropských záležitostí Krajského úřadu Jihočeského kraje.

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
EFF	Evropský rybářský fond
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FIFG	Finanční nástroj pro řízení rybolovu
FS	Fond soudržnosti
GG	Globální grant
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý domácí důchod
HSS	Politika hospodářské a sociální soudržnosti
ICT	Informační a komunikační technologie
IPo	Individuální projekty ostatní
IPn	Individuální projekty národní
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAEP	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
NIDV	Národní institut pro další vzdělávání
NSSR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklaturní statistická jednotka
OP	Operační program
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PA	Operační program Praha Adaptabilita
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
OU	Odborné učiliště
PO	Prioritní osa
ROP	Regionální operační program
RVP	Rámcový vzdělávací program
ŘO	Řídicí orgán
SŠ	Střední škola
SOSZ	Strategické obecné zásady Společenství
SOU	Střední odborné učiliště
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠVP	Školský vzdělávací program
VaV	Výzkum a vývoj
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZS	Zprostředkující subjekt
ZŠ	Základní škola
ZVaZ	Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám

Seznam tabulek

- Tabulka 1: Počet škol a počet žáků v daných typech škol v Jihočeském kraji ve školním roce 2010/2011 - 2012/2013
- Tabulka 2: Počet škol regionálního školství v Jihočeském kraji - dle zřizovatele (ve školním roce 2012/2013)
- Tabulka 3: Finanční pokrok OP VK 2007 - 2013 v ČR dle jednotlivých prioritních os - kumulativně
- Tabulka 4: Přehled vyhlášených výzev v 1. GG OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji
- Tabulka 5: Přehled vyhlášených výzev v 2. GG OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji
- Tabulka 6: Podíl podaných projektových žádostí a finančních prostředků v jedn. oblastech podpory PO 1 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji na celkovém objemu (v %)
- Tabulka 7: Čerpání finančních prostředků v PO 1 (1. GG, 2. GG) OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji (stav k 18.6.2014)
- Tabulka 8: Finanční pokrok v PO 1 (1. GG, 2. GG) OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji v % (stav k 18.6.2014)
- Tabulka 9: Přehled vyhlášených výzev v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji
- Tabulka 10: Podíl podaných projektových žádostí a finančních prostředků v jedn. výzvách v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji (%)
- Tabulka 11: Čerpání finančních prostředků v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v Jihočeském kraji (stav k 18.6.2014)
- Tabulka 12: Finanční pokrok v oblasti podpory 3.2 OP VK (2007 - 2013) v %

Seznam obrázků

- Obrázek 1: Základní implementační struktura a základní dělení projektů
- Obrázek 2: Schéma projektového cyklu

Seznam grafů

- Graf 1: Alokace finančních prostředků OP VK na jednotlivé prioritní osy v programovacím období 2007 - 2013 (v %)
- Graf 2: Finanční pokrok OP VK (2007 - 2013) v jednotlivých prioritních osách (v EUR)
- Graf 3: Čerpání finančních prostředků v rámci 1. a 2. GG v PO 1 OP VK (2007 - 2013) za Jihočeský kraj (v Kč)